

**Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH**

**Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ**

*Islahijet 8, telefon 049 218-220, faks 049 490-276
Ислахијет 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276
www.revizija-bd.ba*

Број: 01-02-03-13-337/18
Р: 02-01;05-01/18
Брчко, 14. августа 2018. године

ИЗВЈЕШТАЈ РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА

Издаци за судске спорове и вансудска поравнања за период 2012–2017. године

2018. године

Bosna i Hercegovina
Brčko distrikt BiH
URED-KANCELARIJA ZA REVIZIJU
JAVNE UPRAVE I INSTITUCIJA
u Brčko distriktu BiH

Босна и Херцеговина
Брчко дистрикт БиХ
КАНЦЕЛАРИЈА-УРЕД ЗА РЕВИЗИЈУ
ЈАВНЕ УПРАВЕ И ИНСТИТУЦИЈА
у Брчко дистрикту БиХ

Ислахијета 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276

Ислахијета 8, телефон 049 218-220, факс 049 490-276

www.revizija-bd.ba

Канцеларија за ревизију јавне управе и институција у Брчко дистрикту БиХ (у даљем тексту: *Канцеларија за ревизију*) спровела је ревизију учинка на тему **“Издаци за судске спорове и вансудска поравнања за период 2012–2017. године”**. Ревизија учинка је реализована у складу с Планом ревизије за 2018. годину, број: 01-13-551/17 од 28. новембра 2017. године.

Канцеларија за ревизију у складу с чланом 14 Закона о ревизији јавне управе и институција у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ” број 18/18 – пречишћени текст) може извршити преглед или испитивање одређеног дијела или цијелог пројекта, програма или процедура или издатка институције, у погледу економичности, ефикасности и ефективности употребе ресурса.

Ревизијом су обухваћена надлежна одјељења и институције који су у периоду 2012–2017. година реализовали средства за судске спорове, те Правобранилаштво Брчко дистрикта БиХ и Дирекција за финансије Брчко дистрикта БиХ. Одјељења и институције одабрани су на основу узорка у главној студији, и то: Одјељење за образовање, Одјељење за комуналне послове, Одјељење за пољопривреду, шумарство и водопривреду и Комисија за хартије од вриједности.

Испитивање је усмјерено на ефикасност исправљања установљених слабости у раду којима се могу смањити издаци за судске спорове.

Ревизорски тим је спровођењем ове ревизије дошао до одређених налаза који су презентовани представницима надлежних одјељења и институција на фокус групи, те је сачињен Нацрт извјештаја. Клијентима је упућен Нацрт извјештаја и дата могућност да се изјасне, након чега је састављен коначан Извјештај.

У Извјештају се наводе препоруке упућене одјељењима која су одговорна за покренуте судске спорове, Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ које је одговорно за заступање Дистрикта пред надлежним судовима и Дирекцији за финансије Брчко дистрикта БиХ која је одговорна за реализацију и евидентирање издатака по судским споровима.

Ревизију је обавио ревизорски тим у саставу Ивана Гаврић, вођа тима и Амра Илић, члан тима.

Замјеници главног ревизора

Амра Илић, дипл. ек.

Главни ревизор

Некир Суљагић, дипл. ек.

Мр сц. Саво Грујић, дипл. ек.

САДРЖАЈ

ИЗВРШНИ РЕЗИМЕ	6
1. УВОД	8
<u>1.1 Позадина ревизије</u>	8
<u>1.2 Сврха ревизије и ревизијска питања</u>	9
<u>1.3 Критеријуми ревизије</u>	10
<u>1.4 Обим и ограничења ревизије</u>	10
<u>1.5 Извори и методи ревизије</u>	11
<u>1.6 Структура извјештаја</u>	13
2. ОПИС ПРЕДМЕТА РЕВИЗИЈЕ	14
<u>2.1 Опис процеса – улоге и одговорности одјељења и институција</u>	14
<u>2.2 Општи подаци о стању из области</u>	16
<u>2.2.1 Висина издатака и број парничних предмета</u>	16
<u>2.2.2 Изгубљени предмети у којима је Дистрикт тужен</u>	18
<u>2.2.3 Анализирани парнични предмети</u>	19
3. НАЛАЗИ	23
<u>3.1 Превентивне активности и мирно рјешавање спора</u>	23
<u>3.1.1. Анализе ризичних области</u>	23
<u>3.1.2. Рјешавање спора мирним путем</u>	25
<u>3.1.3. Разлози због којих одјељења и институције не примјењују мирно рјешавање спорова</u>	27
<u>3.1.4. Мирно рјешавање спорова у БиХ и код земаља у окружењу</u>	28
<u>3.2 Анализе судских спорова, корективне мјере и активности</u>	29
<u>3.2.1. Информисаност руководства</u>	30
<u>3.2.2. Сарадња с Правобранилашtvом</u>	31
<u>3.2.3. Анализе судских спорова и корективне мјере</u>	34
<u>3.3 Извршење судских пресуда</u>	37
<u>3.3.1. Извршни поступци</u>	38
<u>3.3.2. Извршење судских пресуда из узорка</u>	40
<u>3.3.3. Разлози неблагоприятног извршавања судских пресуда</u>	42
4. ЗАКЉУЧЦИ	44
<u>4.1 Мјере и активности на превенцији настанка судских спорова ријетко се предузимају</u>	44
<u>4.2 Анализе изгубљених судских спорова и предузимане мјере, изузетак а не правило</u>	45
<u>4.3 Неблаговременост мјера за смањење броја судских спорова и припадајућих издатака</u>	47
5. ПРЕПОРУКЕ	48
ПРИЛОЗИ	51

РЕВИЗИЈА УЧИНКА

Ревизија учинка је независан периодичан преглед дјеловања јавног сектора, програма или организација у погледу економичности, ефикасности и ефективности трошења јавних средстава. Циљ ревизије учинка је да утврди да ли коришћени ресурси представљају најјекономичније трошење јавних средстава, да ли се коришћењем расположивих ресурса пружају најбоље услуге, да ли су испуњени стратешки циљеви институције и да ли постоји утицај на имплементацију тих циљева. Циљ ревизије учинка је и промовисање транспарентности, одговорности и бољег учинка. Ревизијама учинка желе се постићи независне процјене рада јавног сектора. Ревизија учинка је флексибилна у одабиру субјеката и метода ревизије, по природи је, због сложености јавног сектора и разноврсности питања која се односе на њен рад, широко обухватна, чиме добија на значају код корисника извјештаја и јавности.

Основни принципи¹ у ревизији учинка су економичност, ефикасност и ефективност и често се називају три Е.

Принцип **економичности** захтијева постизање одговарајућег нивоа квалитета и обима резултата, а уз минимизирање трошкова коришћених ресурса.

Принцип **ефикасности** захтијева остваривање максимума резултата из расположивих ресурса, односно, успоставу најбољег односа између искоришћених ресурса и остварених резултата.

Принцип **ефективности** захтијева остваривање постављених циљева.

У складу са ISSAI 100 ревизијским стандардима, ревизија учинка односи се на ревизију економичности, ефикасности и ефективности и обухвата:

- а) ревизију економичности управних активности у складу са здравим управним принципима и праксом те политиком управе;
- б) ревизију ефикасности коришћења људских, финансијских и других ресурса, укључујући испитивање информационих система, мјера учинка и контролних поступака, као и процедура за отклањање уочених недостатака које спроводи субјект који је предмет ревизије; и
- с) ревизију ефективности учинка у односу на постигнуте циљеве субјекта код којег се обавља ревизија, те ревизију стварног утицаја активности у односу на очекивани.²

¹ Координациони одбор Врховних ревизорских институција у БиХ: Водич за ревизију учинка, Сарајево 2013.
Координациони одбор Врховних ревизорских институција у БиХ: Принципи ревизије учинка, Сарајево 2009.

² Службени гласник Брчко дистрикта БиХ, број: 11/2011

ИЗВРШНИ РЕЗИМЕ

Одјељења и институције у Брчко дистрикту БиХ у складу са својим надлежностима, овлашћењима и програмима врше активности по утврђеним праксама рада. Спровођење редовних активности одјељења и институција може довести до спорних ситуација које на крају могу завршити пред судом. Спорови могу бити узроковани недореченошћу система и прописа који уређују спорну област или погрешним поступањем. Изгубљени судски спор представља сигуран индикатор постојања системске грешке или грешке утврђених пракси рада одјељења и институција и сигнал је за спровођење анализе и утврђивање корективних мјера којима би се спријечило понављање грешке.

У периоду 2012–2017. година у предметима у којима је Дистрикт тужен, на штету Дистрикта окончано је 487 парничних спорова, вриједности од око 5,7 милиона КМ. Дистрикт је тужен по више основа, у већини посматраних година уочавају се парнични предмети по основу накнада штете (по разним основима, учестало због неоснованог лишавања слободе и редовно у свакој години накнаде штета због угриза паса луталица), новчана потраживања (по разним основима при чему се у готово свим посматраним годинама понављају спорови новчаних потраживања за комуналне услуге), радни спорови и спорови везани за накнаде за изузето земљиште, утврђивање права власништва, права грађења и посјед.

Канцеларија за ревизију је спровела ревизију “Издаци за судске спорове и вансудска поравнања за период 2012–2017. године” са циљем да утврди да ли су одјељења и институције Дистрикта ефикасне у унапређивању пракси рада којима се могу смањити издаци за судске спорове кроз превенцију судских спорова, нарочито превенцију поновљених судских спорова, те рационализацију пракси рада у току спровођења судских спорова.

По спроведеној ревизији Канцеларија је закључила да одјељења и институције Дистрикта нису довољно ефикасни у исправљању сопствених слабости на које указују судски поступци, прије свега одјељења и институције Дистрикта ријетко предузимају мјере за превенцију судског спора, не врше критичке анализе сопствених пракси рада, грешака у раду или системских слабости, те веома ријетко користе могућност мирног рјешавања спора, по покретању спора не врше критичке анализе и не спроводе корективне мјере, у случајевима у којима се имплементирају корективне мјере то се чини закашњело, правоснажне пресуде се неблаговремено реализују, а самим тим се стварају додатни трошкови и нови спорови против Дистрикта.

Са циљем да се допринесе унапређивању ефикасности одјељења и институција у исправљању слабости на које указују судски поступци, Канцеларија за ревизију је дала препоруке одјељењима и институцијама Дистрикта да треба критички анализирати праксе рада у областима у којима се спорови јављају и благовременим корективним мјерама превенирати настанак спора, у случају утврђивања сопствених пропуста размотрити могућност мирног рјешавања спора, обавезно вршити анализе и

спроводити корективне мјере по покретању спора, а посебно у случајевима у којима се спорови понављају. Правобранилаштву Дистрикта препоручено је да обезбиједи раније достављање правоснажних пресуда ради њихове благовремене реализације и смањења ризика од настанка додатних издатака, а Дирекцији за финансије да унаприједи организацију начина праћења и плаћања по правоснажним судским пресудама с циљем боље контроле ових издатака, смањења издатака по основу затезних камата и смањења ризика од настанка извршних поступака. Препоручује се да Правобранилаштво са руководством одјељења или институције анализира потребу улагања жалбе на првостепене пресуде, а нарочито у судским споровима који се понављају по истом основу.

1. УВОД

У овом поглављу ћемо се бавити ближим објашњењем проблема који је ревизија истраживала. Представимо мотиве и сврху ове студије, основна ревизорска питања, критеријуме ревизије, изворе и методе ове студије, као и обим и ограничења спроведене ревизије.

1.1. Позадина ревизије

Брчко дистрикт БиХ (у даљем тексту: *Дистрикт*) и његове институције се појављују као тужиоци и/или као тужена страна у парничним поступцима пред надлежним судовима. Према годишњим извјештајима Правобранилаштво Брчко дистрикта БиХ (у даљем тексту: *Правобранилаштво Дистрикта*) у периоду 2012–2017. на годишњем нивоу у раду има у просјеку око 1.300 парничних предмета у којима је Дистрикт тужилац или тужена страна и у просјеку архивира око 300 предмета. Предмет наведених парничних спорова углавном је утврђивање права власништва и других права на некретнинама, раскид уговора о закупу некретнина и санацији стамбених јединица, накнада штете, неосновано богаћење, новчана потраживања због неизмирених уговорених обавеза, потраживања из радних односа и одређивање накнаде за експропријацију некретнина. У наведеном периоду окончано је 799 предмета на штету Дистрикта, било да је Дистрикт тужен или тужилац, укупне вриједности 12.946.542,46 КМ при чему су у наведеном износу укључени и предмети везани за накнаду за експрописане некретнине.³

Наводи из извјештаја финансијске ревизије указују да одјељења и институције Дистрикта, по окончању судских спорова који су резултат погрешне примјене материјалног права, не испитују узроке настанка грешака, а потом не предузимају потребне мјере с циљем да се такви случајеви убудуће не понављају (Извјештај о ревизији финансијских извјештаја Брчко дистрикта БиХ на дан 31. 12. 2012. године). Одјељења и институције Дистрикта слиједом овог налаза не анализирају изгубљене судске спорове, не утврђују узроке и не мијењају праксе рада које доводе до настанка судских спорова.

На потребу утврђивања узрока и одговорности за изгубљене судске спорове указују и посланици Скупштине Дистрикта у својим изјавама за медије приликом усвајања извјештаја о раду Правобранилаштва.⁴ На судске спорове у којима је укључен Дистрикт и њихову вриједност указивали су и медији.⁵

³ У истом периоду окончано је укупно и 967 предмета у корист Дистрикта укупне вриједности 105.719.813,31 КМ, али наведени предмети нису у фокусу спроведене ревизије.

⁴ <http://www.infobrcko.com/vijesti/item/8572-skupstina-distrikta-kroz-zakljucak-nalozila-niz-mjera-pravobranilastvu.html> ; <http://www.infobrcko.com/vijesti/item/8572-skupstina-distrikta-kroz-zakljucak-nalozila-niz-mjera-pravobranilastvu.html> ; <http://radiobrcko.ba/danas-zasijeda-skupstina-brcko-distrikta/> (pristupljeno 30.10.2017.)

⁵ <http://radiobrcko.ba/vise-presuda-u-korist-distrikta/> ; <http://www.capital.ba/brcko-distrikt-tuzen-za-300-miliona-km/> ; <http://www.capital.ba/ekskluzivno-cicic-zbog-pruge-od-brcko-distrikta-trazi-51-miliona-km/> ;

Покренути судски спорови углавном указују на погрешно утврђене праксе рада извршне власти или системских пропуста Дистрикта, а неблаговремено предузете корективне мјере доводе до понављања судских спорова и додатних издатака на терет Дистрикта.

Канцеларија за ревизију институција БиХ је такође спровела ревизије учинка на тему судских издатака.⁶

Горенаведене информације определијиле су канцеларију за ревизију да испита да ли су одјељења и институције Дистрикта ефикасни у исправљању слабости система или грешака у раду на које указују судски процеси, а што би на крају умањило издатке за судске спорове.

1.2 Сврха ревизије и ревизијска питања

Сврха ревизије је да се повећа ефикасност одјељења и институције у установљавању пракси рада којима би се смањили издаци за судске спорове Дистрикта. Издаци за судске спорове против Дистрикта могу се смањити превенцијом настанка спора, мирним рјешењем спора у случају утврђене погрешке у раду, анализом покренутих судских спорова и благовременим предлагањем и спровођењем корективних мјера како се спорови не би понављали, те реализацијом исплата по судским пресудама у добровољном року како би се смањили издаци на основу камата и спријечили нови спорови.

Превенцијом настанка спора, те улагањем напора за мирно рјешавање спора, спровођењем корективних мјера по покренутом судском поступку и благовременом реализацијом пресуда, смањили би се издаци који настају по основу камата, издатака парничног поступка, издатака извршног поступка и других судских издатака, чиме би се смањио одлив средстава из буџета Дистрикта и унаприједио рад одјељења и институција и посредно утицало на јачање повјерења грађана у рад одјељења и институција Дистрикта.

Циљ ревизије може се презентовати у виду одговора на главно ревизорско питање:

Јесу ли одјељења и институције Дистрикта ефикасни у унапређивању пракси рада које ће смањити издатке за судске спорове?

Како би добили одговор на главно ревизорско питање формулисали смо сљедећа три потпитања:

- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта предузимали мјере и активности које ће спријечити настанак судских спорова?
- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта спроводили анализе спорова којим су

<http://www.ebrcko.net/vijesti/vijesti-brcko/37309-covjek-koji-je-tuzio-distrikt-za-vise-od-100-miliona-km-danas-predstavlja-viziju-smart-city-brcko> ; <http://www.capital.ba/brcko-distrikt-izgubio-milionski-spor-sa-bobar-bankom/> ;

⁶ Издаци за судске спорове, Канцеларија за ревизију институција БиХ, октобар 2014.

утврђивани узроци и предлози корективних мјера?

- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта предузимали благовремено мјере које ће смањити број судских спорова и припадајућих издатака?

1.3. Критеријуми ревизије

Критеријуми ревизије усмјерени су, како на превенцију настанка судских спорова, тако и на смањење издатака током вођења парничних спорова и на извршење правоснажних пресуда по парничним споровима.

Критеријуми за превенцију судских спорова су:

- Одјељења и институције Дистрикта воде евиденцију изгубљених спорова насталих вршењем послова из своје надлежности.
- Претходно изгубљени спорови имају писане анализе узрока спора с предлозима корективних мјера за руководство одјељења и институције.
- Одјељења и институције врше процјену ризика од настанка спора, те анализирају новонастале спорне ситуације с циљем утврђивања евентуалних слабости пракси рада и/или пропуста у раду, односно евентуалног постојања системских пропуста.
- За покренуте спорове одјељења или институције критички анализирају сопствена поступања у спорној ситуацији. Ове анализе су за разлику од изјашњења на тужбене наводе повјерљиве до окончања спора.
- За утврђене пропусте у најкраћем року се предузимају мјере за унапређивање постојеће праксе рада и спречавање понављања истих грешака.
- За системске пропусте корективне мјере се усмјеравају на измјене прописа.
- За пропусте одговорних лица корективне мјере су упозорење, обука, реорганизација, дисциплински поступак.

За покренуте спорове:

- уколико се спроведеним анализама утврде системске слабости и сопствени пропусти одјељења и институције улажу напоре за мирно рјешавање спора (вансудско или судско поравнање).

Код извршавања судских пресуда:

- Правобранилаштво Дистрикта одмах по пријему другостепене пресуде исту доставља одјељењу или институцији из чије надлежности је настао спор и Дирекцији за финансије на поступање.
- Код првостепених пресуда Правобранилаштво Дистрикта са одјељењем или институцијом чијим чињењем или нечињењем је настао спор утврђује потребу улагања жалбе. У случају неулагања жалбе, поступа се исто као и код другостепене пресуде.
- Правобранилаштво и Дирекција за финансије воде евиденцију о правоснажним пресудама и

извршеним издацима, коју усаглашавају.

1.4. Обим и ограничења ревизије

Ревизијом су обухваћени парнични судски предмети у којима је Дистрикт тужен и спор је окончан на штету Дистрикта, у периоду 2012–2017. године на основу пригодног узорка (евиденције Правобранилаштва Дистрикта), те утврђене спроведене превентивне и корективне мјере, мјере смањења судских издатака током вођења спора и у извршење судских пресуда за одабрани узорак предмета.

Према организационом и институционалном оквиру, ова ревизија је обухватила сљедећа одјељења и институције Дистрикта:

- Комисија за хартије од вриједности;
- Одјељење за образовање;
- Одјељење за пољопривреду, шумарство и водопривреду;
- Одјељење за комуналне послове;
- Правобранилаштво Дистрикта и
- Дирекција за финансије Дистрикта.

Информације и подаци прикупљани су за период 2012–2017. година. Стога, све промјене настале након тог периода нису укључене у ову ревизију.

Ревизија се није бавила предметима везаним за стицање имовине Дистрикта (експропријација), ни парничним предметима насталим из претходних кривичних предмета (накнада штете због неоснованог лишавања слободе). Такође, ревизија није доводила у питање судске одлуке.

Ревизија се бавила постојањем анализа и предузетих мјера, али се није упуштала у оцјену њихове успјешности у рјешавању проблема на које судски спорови указују.

Поред наведених ограничења сматрамо да се препоруке које су резултат ове ревизије могу примијенити на сва одјељења и институције Дистрикта у превенцији настанка спора, као и у случају настанка спора против Дистрикта из њихове надлежности.

1.5. Извори и методи ревизије

Како би се добили што квалитетнији одговори на ревизорско питање и подпитања, ревизија је прикупљала информације и податке из различитих извора.

Већина информација и документације о спроведеним судским поступцима прикупљена је из Правобранилаштва Дистрикта које је законски⁷ заступник Дистрикта. Значајан дио информација и документације о спроведеним анализама и предузетим мјерама обезбиједили су субјекти ревизије (Комисија за хартије од вриједности, Одјељење за образовање, Одјељење за пољопривреду, шумарство и водопривреду, Одјељење за комуналне послове). Подаци о издацима по судским пресудама утврђени су на основу документације и евиденције Дирекције за финансије и Правобранилаштва Дистрикта.

Предмет анализе били су изгубљени парнични предмети у којима је Дистрикт тужен. Ревизија је анализирала изгубљене парничне предмете по основу радних односа, накнаде штете са елементом поновљености, новчаних потраживања насталих усљед непоштовања уговорних обавеза од стране Дистрикта и извршних спорова насталих по основу претходно окончаног спора против Дистрикта.

С обзиром да Правобранилаштво Дистрикта не располаже евиденцијом о споровима по одјељењима и институцијама како би се одабрао узорак везан за одјељења и институције са највише изгубљених спорова, узорак је одабран на основу података из Извјештаја о раду Правобранилаштва у коме се у свим посматраним годинама понављају предмети из категорија накнаде штете, новчаних потраживања због неизмирених уговорених обавеза и потраживања из радних односа. Субјекти ревизије су утврђени накнадно по прегледу документације.

Детаљно је анализиран укупно двадесет један (21) парнични судски спор, те три извршна спора и ови предмети су искоришћени за детаљније илустрације.

Парнични предмети односе се на накнаде штета због угриза паса луталица, радне спорове наставног особља и чланова Комисије за хартије од вриједности везане за висину исплаћене плате, неизмирене уговорне обавезе везане за исплату стипендија, извршених услуга чишћења објеката, извођења радова, као и неизмиривања комуналних новчаних потраживања. С обзиром да је у узорку обухваћен само један предмет за који је покренут извршни спор⁸, а у извјештајима о раду Правобранилаштва за сваку од посматраних година води се евиденција о покренутих извршних споровима против Дистрикта, ревизијом су обухваћена додатна два предмета за која је покренут извршни спор у коме је Дистрикт извршеник. Од одјељења и институција Дистрикта је тражено да по основу узорка доставе вансудска поравнања која су на њихову иницијативу покренута, те у каснијој процедури склопљена, а тичу се накнада штета, новчаних потраживања и радних спорова.

Правобранилаштву је достављен пригодан упитник за узорковане судске спорове како би се подаци различитих парничних и извршних предмета могли компарирати, а уз упитник су обављани интервјуи

⁷ Закон о Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ, Службени гласник Брчко дистрикта БиХ, бројеви 28/06, 19/07, 17/08 и 20/10 (по окончању ревизије и 28/18)

⁸ Правобранилаштво води посебну евиденцију парничних предмета, односно извршних предмета, нема помоћне евиденције којом су обједињени предмети, како би се утврдило за које парничне предмете је покренут извршни поступак

са именованом контакт особом Правобранилаштва. Из Дирекције за финансије прикупљена је документација везана за плаћање по свакој судској пресуди из узорка и обављени су интервјуи са запосленима. У одјељењима су обављани интервјуи са контакт особама и са запосленима укљученим у процес, док је у Комисији за хартије од вриједности интервју обављен с члановима Комисије који су у процес укључени и као тужиоци.

Поред наведеног за потребе ове ревизије анализирани су извјештаји о раду Правобранилаштва за сваку од посматраних година (2012–2017), годишњи извјештаји Дирекције за финансије о извршењу буџета Дистрикта (2012–2017). Такође, у сврху спровођења ове студије, коришћени су подаци из извјештаја финансијске ревизије Канцеларије за ревизију Дистрикта. Како би се добиле што квалитетније информације за одговоре на ревизорска питања, вршена је и анализа прописа и пракси који се односе на изгубљене судске спорове, те анализа координације између одјељења и институција, Правобранилаштва и Дирекције за финансије Дистрикта.

Добијени подаци су квалитативно и квантитативно обрађивани.

У спровођењу истраживања консултоване су доступне студије и публикације које се баве проблематиком релевантном за предмет ове студије, као и информације доступне на интернету.

1.6. Структура извјештаја

У складу с Принципима ревизије учинка, у уводном поглављу наведени су разлози због којих је Канцеларија за ревизију одлучила да спроведе наведену ревизију учинка као и ревизорска питања, обим, ограничења у раду и методологија рада. Слједи поглавље 2 у којем се презентују основне информације о парничним предметима и издацима за судске спорове у Дистрикту, те улогама и одговорностима одјељења и институција укључених у процес. Након објашњења процеса, презентују су налази спроведене ревизије и врши њихова анализа у поглављу 3, а поглавља 4 и 5 резервисана су за представљање закључака и препорука.

2. ОПИС ПРЕДМЕТА РЕВИЗИЈЕ

У овом поглављу представљен је опис процеса, улоге и одговорности одјељења и институција Дистрикта у вези са судским издацима насталим парничним поступцима. Поред наведеног, представљени су општи показатељи о броју парничних поступака и висини издатака за судске спорове. У завршном дијелу овог поглавља представљени су предмети из узорка судских спорова који су детаљније анализирани и коришћени као илустрације у извјештају.

2.1. Опис процеса – улоге и одговорности одјељења и институција

Одјељења и институције Дистрикта имају утврђене праксе рада које им омогућавају постизање циљева из њихових надлежности и овлашћења. Спровођење редовних активности одјељења и институција по прописима и успостављеним праксама рада може довести до спорова, односно оспоравања одређених права физичким и/или правним лицима који на крају могу завршити парничним поступцима⁹ пред надлежним судовима. Покренути парнични поступци изискују вријеме и новац и могу указивати на постојање системских пропуста, законску недореченост или погрешно поступање када је тужба усмјерена против Дистрикта. Са друге стране, изгубљени судски спорови сигуран су показатељ постојања грешке и могућност да се грешка исправи како се не би понављала.

Парнични поступци усмјерени против Дистрикта обухватају три групе поступака одјељења и институција укључених у спор:

- Поступање прије почетка парничног поступка;
- Поступање током спровођења парничног поступка и
- Поступање по завршетку парничног поступка – извршење судске пресуде.

Поступање прије почетка парничног поступка

Лице које се сматра оштећеним спроведеним поступцима, одговорном одјељењу и/или институцији може упутити жалбу или опомену пред тужбу. Жалбе и опомене су сигуран показатељ за потенцијални спор за руководство институције. Одјељења и/или институције би у таквим случајевима требало да спроведу анализу својих поступања и уколико су утврђени пропусти институције, требало би да покушају мирним, вансудским путем да ријеше спор. Поред наведеног, одјељења и/или институције би на основу утврђених пропуста требало да предузму одговарајуће мјере које ће спријечити понављање почињене грешке.

⁹ Парнични поступак је поступак пред надлежним судом у ком се расправља и одлучује о споровима из личних и породичних односа, као и радних односа, из имовинских и других грађанскоправних односа између физичких и правних лица (<https://sudovi.me/podaci/vrhs/dokumenta/6305.pdf> ; приступљено 25.6.2018. у 14:00 х)

Лица која се сматрају оштећеним поступцима органа управе Дистрикта подnose тужбе против Дистрикта пред надлежним Основним судом Дистрикта. У року од тридесет дана од пријема исправне и потпуне тужбе Основни суд у Дистрикту је обавезан да тужбу достави туженој институцији¹⁰, односно Правобранилаштву Дистрикта¹¹ које је правни заступник Дистрикта у парничним споровима пред надлежним судовима. Одјељења и/или институције Дистрикта не могу директно бити тужени, односно само Дистрикт представља правно лице које посједује право да тужи и да буде тужено на суду.¹²

Парница почиње тећи доставом тужбе туженом, у случају спора против Дистрикта, доставом тужбе Правобранилаштву Дистрикта.

Поступање током спровођења парничног поступка

Правобранилаштво Дистрикта се, по запримању тужбе и утврђивању надлежности на које се одјељење и/или институцију тужба односи, обраћа надлежном органу и/или органима Дистрикта са тражењем изјашњења на тужбене захтјеве, односно појашњења и документације ради прибављања доказа за одбрану.

Одјељења и институције Дистрикта достављају Правобранилаштву одговоре на тражења у форми одговора и/или анализа и документацију у сврху припреме за одбрану.

Руководство институције је упознато са судским поступком преко службене кореспонденције са Правобранилаштом Дистрикта, али и на основу консултација са организационим јединицама гдје је спор настао и одговорним лицима своје институције која сарађују с Правобранилаштом.

На основу спроведених анализа и прикупљених доказа Правобранилаштво Дистрикта и одјељење, односно институција одговорна за настанак спора против Дистрикта треба да воде рачуна о могућем исходу судског поступка.

У складу са резултатима спроведених анализа, уколико се утврди грешка у раду, потребно је покушати мирно рјешавање спора кроз поступак медијације или закључивањем судске нагодбе¹³. Трошкови нагодби и судског рјешавања спора у правилу се исплаћују и књиже као издаци на терет буџета Дистрикта, са аналитичког конта Дирекције за финансије.

У складу са својим плановима контроле или по налогу руководства одјељења или институције, независне контролне јединице институције (инспекција, унутрашња контрола, интерна ревизија или

¹⁰ Члан 182 Закона о парничном поступку Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта“, бројеви 8/09,52/10,27/14 и 36/17)

¹¹ Закон о Правобранилаштву Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта“, бројеви 26/06, 19/07, 17/08 и 20/10)

¹² Статут Брчко дистрикта Босне и Херцеговине

¹³ Чланови 199–206 Закона о парничном поступку Брчко дистрикта БиХ

друга ад хок формирана комисија) требало би да анализирају покренути или изгубљени судски спор, те сачине извјештаје с предлогом корективних мјера.

Уколико су слабости и пропусти утврђени, одјељења и институције би требало у најкраћем року да предузму одговарајуће корективне мјере које су усмјерене на спречавање будућих понављања истих грешака. Када су утврђени системски пропусти и погрешне праксе рада, корективне мјере би могле бити усмјерене на измјене прописа који уређују систем и праксе рада. Када су утврђени пропусти одговорних лица требало би предузети одговарајуће мјере попут упозорења, обука, реорганизације и дисциплинских поступака.

Поступање по завршетку парничног поступка – извршење судске пресуде

Након што је првостепени поступак окончан и судска пресуда донесена, Правобранилаштво улаже жалбу на првостепену пресуду која је донесена на штету Дистрикта због заштите интереса Дистрикта, а како би се исцрпили све правне могућности заштите интереса. У одлучивању о потреби улагања жалбе није успостављена пракса заједничког доношења одлуке са руководством одјељења или институције укључене у поступак, као и анализа, осим правног и финансијског аспекта улагања жалбе. Такође, Правобранилаштво у заштити интереса Дистрикта осим редовних правних лијекова (жалба на првостепену пресуду) улаже и ванредне правне лијекове (ревизија на другостепену судску пресуду). Жалба на првостепену пресуду одгађа извршење пресуде, а ревизија на другостепену пресуду не одгађа њено извршење.

Судским пресудама у изгубљеним судским споровима Дистрикт се може обвезати на одређено поступање, односно на исплату одређеног износа на име дуга, камате и судских трошкова. Да би се избјегли додатни издаци, пресуде је нужно извршити у добровољном (парационом) року који суд одреди (обично је то 15 или 30 дана). Неизвршавање судске пресуде у добровољном року тужиоцу даје право покретања извршног поступка присилне наплате. Извршни поступак носи додатне судске трошкове. С циљем благовременог извршења судских пресуда, Правобранилаштво би захтјеве за плаћање по пресудама требало у најкраћем могућем року достављати Дирекцији за финансије Дистрикта, која би у најкраћем могућем року требало да извршити исплату средстава. Ради спровођења анализа и спречавања настанка спорова и нових издатака по истом основу Правобранилаштво би пресуде требало у најкраћем могућем року да доставља одјељењу или институцији на коју се спор односио.

Плаћања по основу вансудских поравнања, изгубљених судских пресуда и извршних поступака врши Дирекција за финансије са конта 61399126 – судска рјешења и поравнања из текућег буџета Дистрикта. Исплате се по правоснажним судским пресудама врше на основу захтјева за плаћање и пропратне документације коју Дирекцији доставља Правобранилаштво и плаћају се са истог аналитичког конта као и вансудска поравнања.

2.2. Општи подаци о стању из области

2.2.1. Висина издатака и број парничних предмета

Годишњи издаци за изгубљене судске спорове су се у 2017. години у односу на 2012. годину готово утростручили. Подаци о издацима за судске спорове у периоду 2012–2017. године приказани су у сљедећој табели:

Табела број 1: Укупни издаци за судске спорове и вансудска поравнања¹⁴

Година	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	УКУПНО
Износ укупних издатака у милионима КМ	1,22	4,94	3,18	8,00	2,29	3,49	23,12

Укупни издаци за судске спорове и вансудска поравнања евидентирани су у износу од око 23 милиона КМ. У периоду 2013–2015. године у оквиру издатака по судским пресудама у поступку експропријације земљишта у расходима су исказани издаци у које су укључене накнаде власницима, затезне камате и судски трошкови, од чега се најмање 4,5 милиона КМ односи на вриједност експроприсаног земљишта, које представља стицање имовине.¹⁵ Поред наведеног, укупни издаци за судске спорове у себи садрже износ дуга, камата, трошкова парничног поступка, трошкова извршног поступка, трошкова вансудских нагодби и других судских трошкова. Дирекција за финансије све издатке за судске спорове књижи на један аналитички конто тако да не постоје разграничени подаци о структури ових издатака.¹⁶

Просјечан број нових парничних предмета, који се на годишњем нивоу у посматраном периоду (2012–2017. година) заприма у Правобранилаштву, било да је Дистрикт тужилац или тужени, износи нешто преко 300 предмета и у просјеку је од око 23 милиона КМ тужене вриједности спора¹⁷. Укупан број новозапримљених парничних предмета у Правобранилаштву у посматраном периоду износио је 1.893 парнична предмета у којима се Дистрикт појављује као тужилац и као тужени, тужене вриједности преко 138 милиона КМ. Иако Дистрикт покреће већи број парничних предмета (Дистрикт је тужилац у 1.121 предмету), тужбе усмјерене против Дистрикта су за око 2,5 пута веће тужене

¹⁴ Према подацима Канцеларије за ревизију из извјештаја финансијске ревизије (Извјештај о ревизији финансијских извјештаја Брчко дистрикта БиХ на дан 31. 12. 2012, 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017. године; Извјештај о ревизији финансијског пословања Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ за период 1. 1 – 31. 12. 2012, 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017. године и Извјештаја о извршењу буџета Брчко дистрикта БиХ за период од 1. 1. до 31. 12. 2012, 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017. године

¹⁵ Налази Канцеларије за ревизију по спроведеним финансијским ревизијама

¹⁶ Дирекција за финансије нема аналитички раздвојене издатке по одговорним институцијама, нити по структури ових издатака: дуг, камата, издаци парничног поступка, други судски издаци, издаци извршног поступка, издаци вансудске нагодбе и сл.

¹⁷ Почетна вриједност спора је тужбом процијењена вриједност и не одговара пресуђеном износу дуга, затезних камата, трошкова парничног поступка и трошкова извршног поступка принудне наплате. О почетној вриједности спора се разматра до коначне пресуде надлежног суда.

вриједности и у посматраном периоду износе око 100 милиона КМ, док је тужена вриједност спорова које покреће Дистрикт у истом периоду износила око 38 милиона КМ.¹⁸

Парнични предмети се завршавају када се поступци окончају пред судом. Подаци о броју неријешених парничних предмета који су у раду приказани су у наредној табели:

Табела број 2: Неријешени парнични предмети¹⁹

Година	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Предмети у раду	1.120	1.297	1.328	1.328	1.385	1.376
Окончани предмети	183	340	263	240	332	408

Из горње табеле је уочљив пораст како броја предмета у раду Правобранилаштва, тако и броја окончаних парничних предмета.²⁰

Парнични предмети који су окончани у посматраном периоду приказани су у табели која слиједи:

Табела број 3: Окончани парнични предмети 2012–2017. година²¹

Период 2012–2017.	Окончани парнични поступци	У корист Дистрикта	Вриједност досуђена у корист Дистрикта	Спријечен одлив средстава – тужена вриједност	На штету Дистрикта	Вриједност досуђена на штету Дистрикта ²²
БД тужилац	999	687	6.983.709,17	-	312	7.179.332,73
БД тужени	767	280	-	98.736.104,14	487	5.767.209,73

У структури окончаних парничних предмета, по броју доминирају предмети у којима је Дистрикт тужилац, а по досуђеној вриједности доминирају предмети у којима је Дистрикт тужен.

2.2.2. Изгубљени предмети у којима је Дистрикт тужен

У предметима у којима је Дистрикт тужен окончано је у посматраном периоду 767 парничних предмета. Тужена вриједност парничних спорова који су досуђени у корист Дистрикта износи око 98 милиона КМ према подацима Правобранилаштва (годишњи извјештаји о раду).

¹⁸ Више у табели 1. Прилога извјештаја

¹⁹ Према подацима из годишњих извјештаја о раду Правобранилаштва Дистрикта

²⁰ Осим парничних предмета, Правобранилаштво обрађује и води и слједеће врсте предмета: извршне предмете, адхезионе, кривичне, поступке пред Вијећем за излагање, предмете експропријације, узурпације, управне спорове, предмете давања мишљења на акте и уговоре Владе и остале предмете.

²¹ Према подацима из годишњих извјештаја о раду Правобранилаштва Дистрикта

²² у оквиру ових средстава воде се и накнаде за експроприсане некретнине и у случајевима у којима је Дистрикт тужилац и у којима је тужени а који не представљају штету за Дистрикт

У посматраном периоду је већи број парничних предмета мање вриједности окончан на штету Дистрикта. Окончано је укупно 487 спорова за које је Дистрикт био обавезан да исплати укупно 5,7 милиона КМ.

Према евиденцији Правобранилаштва, Дистрикт је изгубио парничне спорове у којима је тужен по више основа од чега се у већини посматраних година уочавају парнични предмети по основу накнада штете (по разним основима, учестало због неоснованог лишавања слободе и редовно у свакој години накнаде штета због угриза паса луталица), новчаних потраживања (по разним основима при чему се у готово свим посматраним годинама понављају спорови новчаних потраживања за комуналне услуге), радни спорови и спорови везани за накнаде за изузето земљиште, утврђивање права власништва, права грађења и посјед.

Извршни поступак принудне наплате против Дистрикта у посматраном периоду окончан је за тридесет четири (34) предмета.

Табела број 4: Окончани извршни предмети 2012–2017. година у којима је Дистрикт извршеник²³

2012– 2017.	Број покренутих извршних предмета	Вриједност потраживања	Архивирани извршни предмети	Вриједност предмета
БД извршеник	82	2.531.557,74	34	545.626,79

Правобранилаштво Дистрикта води евиденцију о парничним предметима у уписнику за парничне предмете у којем се уводе сва писмена за оснивање предмета, евидентирање тока поступка и радњи обављених у току поступка. Правобранилаштво води евиденцију о извршним предметима у уписнику за извршне предмете. Поред уписника Правобранилаштво води и помоћне књиге у сврху бржег и лакшег проналажења писмена.²⁴ У Правобранилаштву није утврђена помоћна евиденција којом би се повезали извршни предмети са претходно спроведеним парничним предметима.

На основу постојеће евиденције Правобранилаштва и Дирекције за финансије Дистрикта није се могао извршити преглед броја и тужене вриједности изгубљених парничних предмета по одјељењима и институцијама Дистрикта.²⁵ Поред наведеног, осим на основу података садржаних у годишњим извјештајима о раду Правобранилаштва није се могао утврдити преглед броја и тужене вриједности изгубљених парничних предмета по правном основу.

²³ Према подацима из годишњих извјештаја о раду Правобранилаштва Дистрикта

²⁴ Пословник о раду Правобранилаштва, Правосудна комисија Дистрикта 2. 7. 2007. године

²⁵ Као што смо раније напоменули одјељења и/или институције Дистрикта не могу директно бити тужене, односно само Дистрикт представља правно лице које посједује право да тужи и да буде тужено на суду, те Правобранилаштво у складу са тим све тужбе усмјерене на Дистрикт тако и евидентирају

2.2.3. Анализирани парнични предмети

Након што су анализирани укупни издаци за судске спорове, те подаци о врсти и броју изгубљених парничних предмета по правном основу који се наводи у годишњим извјештајима Правобранилаштва утврђени су критеријуми за одабир узорка парничних предмета за анализу и илустрацију у спроведеној ревизији. Критеријуми за одабир парничних предмета за анализу били су:

- изгубљени парнични предмет у којем је тужен Дистрикт;
- правни основ предмета – спор из радног односа, накнаде штете и/или новчаног потраживања.

Предмети су одабрани на основу постојеће евиденције и у сарадњи с Правобранилаштом.

Узорком је обухваћен двадесет један (21) изгубљени парнични спор који су правна и физичка лица поднијела против Дистрикта и који су окончани на штету Дистрикта.

Табела број 5: Преглед анализираних предмета и припадајућих издатака²⁶

Р. б.	Тужбени захтјев	Тужена вриједност спора	Правни основ	Досуђени дуг	Трошкови затезних камата	Трошкови парничног поступка	Регресно потраживање	Укупни издаци судског спора
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	С.Б. и др. против Дистрикта	23.800,00	Исплата новчаног потраживања (по основу уговора о стипендирању)	21.500,00	0,00	2.560,00	0,00	24.060,00
2	Г.М. и др. против Дистрикта	2.400,00	Исплата новчаног потраживања (по основу уговора о стипендирању)	2.400,00	404,44	976,00	0,00	3.780,44
3	Р. д.о.о. против Дистрикта	312.387,09	Исплата новчаног потраживања (услуге чишћења јавних објеката)	240.000,00	1.440,00	0,00	0,00	241.440,00
4	П. И. д.о.о. против Дистрикта	114.074,00	Исплата новчаног потраживања (изведени грађевински радови)	89.236,54	7.241,56	спор	0,00	96.478,10
5	М. Б. против Дистрикта	39.240,00	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	67.416,32	15.887,28	3.261,24	0,00	86.564,84
6	Љ. Т. против Дистрикта	29.631,00	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	85.148,16	29.440,64	3.900,00	0,00	118.488,80
7	Б. М. против Дистрикта	37.450,00	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	75.739,42	25.918,14	7.875,03	0,00	109.532,59
8	Д. В. и други против Дистрикта	9.614,88	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	11.472,10	4.264,13	1.237,50	0,00	16.973,73
9	И. М. и С. П. против Дистрикта	5.097,98	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	4.852,10	1.945,98	1.034,50	0,00	7.832,58
10	Ј. С. и други против Дистрикта	62.933,76	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	65.302,26	4.114,06	9.184,00	0,00	78.600,32
11	П. Р., З. Т. и И. Г. против Дистрикта	16.170,47	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	16.125,40	3.480,91	2.158,60	0,00	21.764,91
12	Ј. М. и Б. М. против Дистрикта	6.555,60	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	8.333,55	603,83	939,09	0,00	9.876,47

²⁶ О анализираним предметима више у Прилогу број 2

13	Љ. Т. и В. Г. против Дистрикта	2.337,93	Радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	2.893,90	455,99	805,44	0,00	4.155,33
14	В. М. против Дистрикта	700,00	Накнада штете (пси лугалице)	700,00	0,00	370,00	535,00	535,00
15	М. П. против Дистрикта	5.850,00	Накнада штете (пси лугалице)	2.800,00	591,17	0,00	1.710,58	1.680,59
16	М. Г. против Дистрикта	7.500,00	Накнада штете (пси лугалице)	3.500,00	231,10	509,70	2.012,40	2.228,40
17	З. Б. против Дистрикта	3.135,00	Накнада штете (пси лугалице)	2.012,00	143,50	575,00	1.365,25	1.365,25
18	И. И. против Дистрикта	4.000,00	Накнада штете (пси лугалице)	3.700,00	325,43	1.050,00	2.537,70	2.537,73
19	Р. Р. против Дистрикта	1.291,00	Накнада штете (пси лугалице)	650,71	61,62	510,67	611,50	611,50
20	ЈПК д.о.о. против Дистрикта	25.832,22	Новчано потраживање (комуналне услуге)	25.736,89	6.839,80	2.487,20	0,00	35.063,89
21	Х д.о.о. против Дистрикта	15.468,20	Исплата новчаног потраживања (изведени грађевински радови)	15.468,20	12.754,29	2.700,00	0,00	30.922,49
	УКУПНО	725.469,13 КМ		744.987,55 КМ	116.143,87 КМ	42.133,97 КМ	8.772,43 КМ	894.492,96 КМ
		4/2		4/8	5/8	6/8	7/8	
		102,69%		83,29%	12,98%	4,71%	0,98%	100%

У групи одабраних предмета током спровођења ревизије утврђено је да се за предмет под редним бројем 7 води поновљени поступак радног спора и извршни поступак. Поновљени поступак радног спора је на рјешавању пред Апелационим судом Дистрикта. Извршни поступак је до завршетка ревизије окончан (јун 2018. године) и у току је упућивање захтјева за исплату према Дирекцији за финансије. За остале предмете Канцеларија није утврдила податак да ли се води или је вођен извршни поступак.

Због илустрације поступка принудне наплате по окончаним споровима у узорак су додата два предмета за које је покренут извршни поступак против Дистрикта, и то:

Табела број 6: Преглед анализираних извршних поступака и припадајућих издатака

Р. б.	Тужени захтјев	Тужена вриједност спора	Правни основ	Досуђени дуг	Трошкови затезних камата	Трошкови извршног поступка	Укупни издаци судског спора
	1	2	3	4	5	6	7
1	Б. М. против Дистрикта	47739,62	Предлог за дозволу извршења	Дуг плаћен прије окончања поступка		1.868,90	Поступак није окончан
2	Т. К. против Дистрикта	37.005,75	Предлог за дозволу извршења	Дуг плаћен прије окончања поступка	2.609,41	1.100,00	3.709,41
3	ЈПК д.о.о. против Дистрикта	4.852,37	Предлог за дозволу извршења	1.887,10	491,66	-255,30	2.123,46

Одабрани предмети за анализу су именовани према иницијалима имена физичких и правних лица која су тужила Дистрикт.

Узорак анализираних изгубљених парничних предмета који служе за илустрацију процеса односио се на следећа одјељења и институције Дистрикта:

- Комисија за хартије од вриједности са три радна спора (табела број 5, предмети под редним бројевима 5, 6 и 7);
- Одјељење за комуналне послове са два спора исплате новчаног потраживања за изведене грађевинске радове (табела број 5, предмети под редним бројевима 4 и 21);
- Одјељење за образовање са шест радних спорова (табела број 5, предмети под р. б. 8–13), једним спором новчаног потраживања за комуналне услуге (р. б. 20), једним спором исплате новчаног потраживања за услуге чишћења објекта (р. б. 3), два спора исплате новчаног потраживања по основу уговора о стипендирању.
- Скупштинском одлуком дјелатност прикупљања и збрињавања паса луталица²⁷ је повјерена ЈП „Комунално Брчко“, питање надлежности за мјере и активности око паса луталица су судским пресудама подијељене између ЈП „Комунално Брчко“ и Владе Дистрикта у чије име Одјељење за пољопривреду потписује уговор о пружању услуга са ЈП „Комунално Брчко“. Поред наведеног, за шест спорова накнаде штете због угриза паса луталица, Правобранилаштво се у припреми одбране у дијелу случајева обрађало Одјељењу за пољопривреду, водопривреду и шумарство, те им по окончању достављало обавјештење или пресуду. У складу са горенаведеним Канцеларија за ревизију је по овим предметима анализира мјере и активности које предузима Одјељење за пољопривреду по питању наведених парничних предмета.
- За три извршна предмета Канцеларија је анализира мјере и активности Дирекције за финансије и Правобранилаштва Дистрикта.

Укупна тужена вриједност двадесет једног (21) анализираних парничних предмета износила је око 725 хиљада КМ и њу су дефинисали тужиоци у свом тужбеном захтјеву у парничним споровима против Дистрикта.

Тужена вриједност спора није увијек једнака пресуђеној вриједности и зависи од успјешности страна у поступку. Тужена вриједност је једнака или мања у односу на досуђени дуг изузев у случајевима радних спорова у којима је већа због доприноса по основу утужене разлике плата.

Укупни издаци за судске спорове осим досуђеног износа дуга у себи садрже и износ досуђених затезних камата и судске трошкове. Укупни издаци за двадесет један (21) посматрани парнични предмет износили су нешто преко 894 хиљаде КМ. У структури издатака из узорка дуг чини 83%, затезне камате око 13%, док судски трошкови чине око 5% укупних издатака. Регресним тужбама у споровима накнаде штета због угриза паса луталица 50% издатака за ове предмете сноси ЈП „Комунално Брчко“, што укупне издатке у анализираним узорку смањује за око 1%.

²⁷ Одлука о обављању дјелатности од општег интереса, број: 01-02-211/10 од 14. априла 2010. године и 01-02-43 од 30. јануара 2013. године

3. НАЛАЗИ

У овом поглављу представљени су налази ревизије. Налази ревизије подијељени су у три сегмента дјеловања одјељења и институција Дистрикта и то, превентивне активности, анализе и корективне мјере на основу покренутих и окончаних спорова и на крају активности на благовременом извршавању правоснажних пресуда.

Неблаговременост у превентивним активностима одјељења и институција у смањивању ризика за покретање судских спорова, одсуство или неблаговременост у унапређивању система и пракси рада које су довеле до судских спорова и неблаговремено извршавање судских пресуда узрокују додатне издатке за судске спорове.

3.1. Превентивне активности и мирно рјешавање спора

У овом дијелу извјештаја представљени су налази и информације који указују на мањак превентивних активности одјељења и институција у спречавању настанка судских спорова те недовољних настојања да се спорови ријеше мирним путем.

3.1.1. Анализе ризичних области

У обављању послова из своје надлежност одјељења и институције спроводе различите активности за које постоје различити ризици од настанка судских спорова.

Покренуте жалбе, управни поступци, раније покренути судски поступци представљају сигнал руководству да је неопходно спровести анализу пракси рада и предузети корективне мјере како би се смањио ризик за настанак судског спора.

У посматраним парничним предметима, прије настанка спора, одјељења и институције су имали индикаторе који су указивали на извјесност настанка спора:

- У посматрана два предмета исплате новчаног потраживања по основу уговора о стипендирању тужиоци су се обраћали одјељењу усмено и/или писмено прије подношења тужбе суду.²⁸
- У три посматрана предмета исплате новчаног потраживања (по основу услуга чишћења јавних објеката и извођења грађевинских радова) тужиоци су се прије подношења тужбе обраћали надлежним одјељењима са захтјевима за плаћање услуга и/или радова које су надлежна одјељења оспоравала²⁹ или за које нису имали обезбијеђена средства.³⁰
- У предметима радних спорова по основу исплате разлика плата и доприноса није утврђено

²⁸ Предмети под р. б. 1 и 2 табела 5 (обраћање тужиоца прије подношења тужбе наведено је у пресудама и тужбеним захтјевима)

²⁹ Предмети под р. б. 3 и 4 табела 5 (подаци из пресуда, те писмене кореспонденције Правобранилаштва и одјељења)

³⁰ Предмет под р. б. 21 табела 5 (подаци на основу интервјуа са одговорним лицем Одјељења)

директно обраћање тужиоца одјељењима и институцијама, при чему су у шест³¹ посматраних спорова постојали ранији судски поступци³², док је у три³³ предмета, од стране Канцеларије за ревизију Дистрикта и Комисије за хартије од вриједности, указивано на неусаглашеност аката који регулишу обрачун и исплату бруто плата.³⁴

- У шест посматраних предмета накнаде штете због угриза паса луталица постојали су ранији судски поступци.³⁵
- У посматраном предмету исплате новчаних потраживања (за комуналне услуге)³⁶ Одјељење је извршило савјештавање стања дуговања са потражиоцем дуговања при чему споран дуг није обухваћен од стране потражиоца. У свим посматраним годинама присутни су извршни поступци по основу дуга за комуналне услуге.

Прије настанка спора против Дистрикта, а на основу индикација о могућности настанка спора, анализу и корективне активности спровело је Одјељење за образовање по питању дуговања за комуналне услуге. Одјељење је уложило напоре да до судских спорова не дође, те је током 2011. године са представницима даваоца услуга спровело активности на усаглашавању потраживања о чему је сачињен записник, те је по наведеној активности извршено плаћање по дуговању. Овом активношћу је спријечен настанак већег броја спорова по основу новчаних потраживања за комуналне услуге.

Руководство Комисије за хартије од вриједности је улагало напоре да до спорова не дође кроз предлагање мјера и то:

- кандидовање новог закона о тржишту капитала којим би се детаљно регулисала и спорна област (плате и накнаде чланова Комисије), а који није одобран од стране Владе, нити донесен у Скупштини;
- писаним обавјештавањем градоначелника, Скупштине, Дирекције о неусклађености плата и доприноса са Законом, након достављених ревизорских извјештаја;
- изградом анализа којима је вршено поређење плата чланова Комисије са платама у одјељењима и институцијама Дистрикта, као и платама у регулаторима тржишта капитала у ентитетима БиХ и достављањем истих Влади, Скупштини и Дирекцији за финансије Дистрикта, као и
- изградом буџетских захтјева у складу са одредбама закона које регулишу плате запослених у Комисији.

³¹ предмети под р. б. 8–13 у табели број 5 (радни спорови наставника за исплату разлике плата и доприноса)

³² Судски спорови који се понављају по истом основу

³³ предмети под р. б. 5–7 у табели број 5 (радни спорови руководства Комисије за хартије од вриједности за исплату разлике плата и доприноса)

³⁴ Извјештај о ревизији финансијског пословања Комисије за хартије од вриједности за 2010, 2011, 2012, 2014, 2015. и 2016. годину

³⁵ предмети под р. б. 14–19 у табели број 5 (накнада штете због угриза паса луталица, спорови присутни у свим посматраним годинама 2012–2017)

³⁶ предмет под р. б. 20 у табели број 5

Мјере и радње које је предлагало руководство Комисије нису резултирале промјеном спорних пракси у усвајању буџета, обрачуну и исплати плата.

За посматране парничне предмете нема писане документације о покушајима вансудског поравнања³⁷ прије настанка спора.

3.1.2. Рјешавање спора мирним путем

Када је спор већ извјестан и када руководство одјељења и институције има информацију о постојању спора, најеконичнији и најефикаснији начин рјешавања представља рјешавање спора мирним путем. Спор се може ријешити мирним путем вансудским поравнањем, односно судском нагодбом када је парнични поступак покренут.

Анализом парничних предмета из узорка утврђено је да ни за један од посматраних парничних предмета, као што смо напоменули раније, није било документованих покушаја вансудског поравнања.

Три предмета су ријешена судском нагодбом, и то један на предлог Правобранилаштва³⁸ и два на основу договора тужиоца и Правобранилаштва, на рочишту или након одржаних састанака са представницима одјељења³⁹.

За предмете који су окончани судском нагодбом на основу договора са тужиоцима, Правобранилаштво је склопило нагодбу након што је од градоначелника тражило и добило овлашћење за склапање исте.

По основу исплате новчаног потраживања по уговору о стипендирању у узорку су обухваћена два предмета. Обе тужбе су заprimљене у Правобранилаштву Дистрикта у првој половини 2016. године. Један предмет је окончан судском нагодбом на основу договора тужиоца и Правобранилаштва септембра 2016. године. Други предмет је окончан у другостепеном поступку, којим је жалба Дистрикта одбијена, готово годину дана након већ склопљене нагодбе у предмету по истом основу. У предмету који је окончан судском нагодбом Дистрикт је био обавезан да плати трошкове поступка и дуг, а у предмету који је окончан судском пресудом осим дуга и трошкова поступка плаћене су и затезне камате.

За један од посматраних предмета угриза паса луталица, Правобранилаштво је предложило и спровело судску нагодбу. Према изјавама одговорних, Правобранилаштво је, на основу

³⁷ Уговор којим се, ван судског поступка, међусобним попуштањем уговарача рјешавају спорни односи и уклањају неизвјесности у погледу права и обавеза.

³⁸ В. М – накнада штете због угриза пса луталице

³⁹ С. Б и др. – исплата новчаног потраживања по основу уговора о стипендирању – предмет број 1 у табели број 5 и Р. д.о.о. – исплата новчаног потраживања за услуге чишћења – предмет бр. 3 у табели број 5

вишегодишњег искуства а ради смањења судских трошкова и затезних камата, у предметима накнаде штете због угриза паса луталица, током 2016. године увело праксу склапања судских нагодби у предметима који по процјени замјеника правобраниоца нису спорни. У наведеним случајевима склапа се судска нагодба (која укључује дуг и трошкове поступка) са знатно нижим износом од оних који су окончани пресудом суда (укључени дуг, трошкови поступка и затезне камате). За склапање нагодбе у предметима накнаде штете због угриза паса луталица Правобранилаштво не тражи сагласност од других одјељења и институција.

Одјељења и институције у посматраном узорку нису ни за један предмет Правобранилаштво иницирале склапање нагодбе.

Нити у једном од девет (9) посматраних радних спорова који су дио бројних судских спорова који се јављају по истом основу или се од стране истог тужиоца по истом основу понављају⁴⁰ (тужбе за исплату разлика плата и доприноса наставног особља у Одјељењу за образовање) или се по истом основу понављају (Комисија за хартије од вриједности⁴¹) одјељења, институције и Правобранилаштво Дистрикта нису предлагали могућност мирног рјешавања спора.

Додатном анализом на основу података из Дирекције за финансије Дистрикта утврђени су и примјери добре праксе у којима се након спровођења анализе од стране одјељења и утврђивања извјесности губитка судског спора приступило вансудском поравнању како би се смањили додатни трошкови по основу судских трошкова и затезних камата⁴²:

- Сектор за информационе технологије је након пријема захтјева за изјашњене од Правобранилаштва о покренутом судском спору „И. д.о.о. Тузла“ против Дистрикта (за повраћај ствари и исплату новчане накнаде за коришћење) предложио склапање вансудског поравнања као најповољнијег рјешења за Дистрикт, а које је након прибављеног мишљења од стране Правобранилаштва предложено градоначелнику, те је склопљен Споразум о вансудском поравнању и избјегнути су додатни судски трошкови и затезне камате.⁴³

⁴⁰ У два предмета (10 и 12 у табели број 5) се понавља исти тужилац, по истом основу за период потраживања који није обухваћен претходним судским спором, односно који је настао током и након спровођења парничног поступка.

⁴¹ За два од посматрана 3 поступка воде се поновљени поступци за исплату плата за период који није обухваћен претходним судским спором, односно који је настао током спровођења парничног поступка.

⁴² Напомена: ревизија се није бавила анализом корективних мјера по овом примјеру

⁴³ Споразум о вансудској нагодби број:13-001445/16 од 26. јула 2016. године (Влада Дистрикта); КУД 7878/16 (Дирекција за финансије); 960 П 096 694 16 П (Основни суд Дистрикта), Фирма И д.о.о. Тузла је 2011. године је у склопу спровођења пројекта на реверс преузела дио рачунарске опреме. Крајем 2015. године фирма И д.о.о. Тузла је упутила Влади Дистрикта предтужбу са захтјевом да се изврши поврат имовине или иста задржи и исплати њена купопродајна цијена и новчана накнада за коришћење. Априла 2016. године услиједила је тужба против Дистрикта, а августа исте године склопљен је Споразум о вансудском поравнању према којем се Дистрикт обавезао да исплати вочани износ за опрему и трошкове који су настали до закључивања Споразума, а тужац се одрекао законске затезне камате.

Значај и потребу мирног рјешавања спорова, а ради избјегавања додатних трошкова и камата Правобранилаштво Дистрикта наглашава у својим извјештајима о раду у свим посматраним годинама.⁴⁴

3.1.3. Разлози због којих одјељења и институције не примјењују мирно рјешавање спорова

Лица која сматрају да су оштећена поступцима одјељења и институција Дистрикта нису обавезна да покушају мирно рјешавање спора. Такође, нису обавезна да упуте опомену пред тужбу Дистрикту.

У посматраним примјерима парничних предмета против Дистрикта није предочена писана документација о покушајима мирног рјешавања спора прије тужбеног захтјева, нити достављања опомене пред тужбу.

По пријему исправне и потпуне тужбе суд је обавезан да је у року од тридесет (30) дана с прилозима достави туженом на одговор.⁴⁵ У посматраним парничним предметима суд је у двије трећине предмета тужбу доставио Дистрикту благовремено са максималним одступањем до пет дана, а само у два предмета се биљежи значајније одступање које износи око шест, односно око осам мјесеци од пријема тужбеног захтјева.

Иако су одјељења и институције у одређеном броју случајева могли бити свјесни да ће судски спор бити ријешен на штету Дистрикта, нити у једном од посматраних предмета нису предлагали мирно рјешавање спора, било вансудским поравнањем или предлогом Правобранилаштва за склапање судске нагодбе.

Према подацима из Правобранилаштва, радни спорови за исплату разлика плата и доприноса се, по истом основу, понављају. Раније смо нагласили да постоји понављање спора од стране истог тужиоца, по истом основу, али за различит тужени период.

Табела број 7: Број радних спорова по годинама

Година	Број покренутих спорова	Тужена вриједност	Број окончаних спорова	Досуђена вриједност
2014.	38	1.073.866,83		
2015.	29	287.000,00	7	106.000,00
2016.	18	112.000,00	18	577.000,00
2017.	18	140.000,00	31	672.000,00
УКУПНО	103	1.612.866,83	56	1.355.000,00

⁴⁴ Извјештај о раду Правобранилаштва Дистрикта (2012–2017.) “Спорне односе покушати рјешавати споразумно, а уколико дође до судског спора на основу неспорних чињеница, треба изнаћи законица рјешења, а све ради избјегавања трошкова поступка и камата. Вансудско или судско поравнање, као начин за рјешење спорних односа, најчешће није могуће искористити јер у буџету нису планирана средства за ову намјену. Стога, је неопходно да субјекти из члана 7 Закона о Правобранилаштвау, на вријеме планирају и обезбиједе средства за ову намјену.”

⁴⁵ Закон о парничном поступку Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 08/09, 52/10, 27/14 и 36/17)

Спорови који се понављају уочавају се и у предметима по основу накнаде штета од угриза паса луталица, а у којима Правобранилаштво у одређеним случајевима предлаже судске нагодбе.

Табела број 8: Број спорова по основу накнаде штете због угриза паса луталица

Година	Број покренутих спорова	Тужена вриједност	Број окончаних спорова	Досуђена вриједност
2012.	н. п. ⁴⁶	н. п.	12	45.700,00
2013.	31	н. п.	43	159.000,00
2014.	34	146.985,00	21	92.800,00
2015.	40	144.000,00	19	100.000,00
2016.	44	139.000,00	48	185.000,00
2017.	33	40.700,00	65	132.000,00
УКУПНО	182	470.685,00	208	714.500,00

Спорови који се понављају уочени су и у предметима по основу новчаног потраживања по основу уговора о стипендирању; 2016. године су у Правобранилаштву за примљена два (2) предмета укупне тужене вриједности 26.220 КМ, а 2017. године дванаест (12) предмета укупне тужене вриједности у износу од 70.400,00 КМ.

У текућем буџету Дистрикта планирају се заједничка средства за плаћање мирног и судског рјешавања спорова на штету Дистрикта. Спорови који се мирно ријеше не књиже се на терет одјељења и институција, као ни спорови који се окончају судским путем. С обзиром да финансијски аспект (план и евидентирање) није пресудан у доношењу одлуке о начину рјешавања спора, на основу интервјуа с надлежним контакт особама, можемо да закључимо да одјељења и институције не прибјегавају мирном рјешавању спорова усљед недостатка компетенције или не желе преузети одговорност за постизање нагодбе. Одговорност за предлагање и постизање нагодбе значи признање пропуста у раду те изискује утврђивање одговорности и анализу слабости система који је проузроковао грешку. Са друге стране, за спровођење судских поступака и заштите интереса Дистрикта одговорност за исход судског поступка делегира се Правобранилаштву Дистрикта и судској одлуци.

3.1.4. Мирно рјешавање спорова у БиХ и у земљама у окружењу

Босна и Херцеговина

Законом о допунама Закона о парничном поступку пред судом Босне и Херцеговине⁴⁷ недавно је унесена новина, по узору на земље окружења, а која се тиче мирног рјешавања спорова. Лица која намјеравају да Суду Босне и Херцеговине поднесу тужбу против Босне и Херцеговине могу се прије подношења тужбе обратити са захтјевом за мирно рјешавање спора Правобранилаштву Босне и

⁴⁶ н.п. – недостајући податак из Извјештаја о раду Правобранилаштва

⁴⁷ Закон о допунама Закона о парничном поступку пред судом Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 94/16 од 23. децембра 2016. године

Херцеговине. Правобранилаштво, у року од три мјесеца од пријема захтјева, у коме не тече рок застаре, одлучује о склапању потпуне, дјелимичне нагодбе или одбија захтјев. Склопљена нагодба има снагу извршне исправе. Измјене Закона је предложио Савјет министара⁴⁸ на основу налаза спроведене ревизије учинка „Издаци за судске спорове“.

У Дистрикту не постоји обавеза покушаја мирног рјешавања спорова. Лица која се сматрају оштећеним поступањем одјељења и институција Дистрикта и која планирају да поднесу тужбу против Дистрикта нису обавезна да се обрате Правобранилаштву Дистрикта за покушај мирног рјешавања спора, нити су прописани поступак, рокови и извршност тако закљученог спора.

Република Србија

Закон о парничном поступку Републике Србије⁴⁹ такође је, чланом 193, увео и разрадио могућност споразумног рјешавања спора прије подношења тужбе у парничном поступку, по предлогу који може да поднесе свако ко намјерава да поднесе тужбу против Републике Србије, евентуалним закључењем споразума о мирном рјешавању спора – посебне врсте вансудског поравнања које има својство извршне исправе. Подношењем предлога за мирно рјешавање спора настаје застој рока застаре од шездесет (60) дана у којем Државно правобранилаштво треба да одговори по овом захтјеву.

Република Словенија

У раду Државног правобранилаштва Републике Словеније нарочито је наглашена његова обавеза, која је и формализована кроз Упутство предсједника Владе од 6. априла 2011. године, да спорове рјешава мирним путем, ради заштите оштећених странака, чувања угледа државе, смањења трошкова поступка и избјегавања оптерећивања судова непотребним парницама.⁵⁰

Република Хрватска

Одредбом члана 186а Закона о парничном поступку Републике Хрватске⁵¹ прописана је обавеза свих лица која намјеравају да туже Републику Хрватску да прије подношења тужбе суду поднесу захтјев за мирно рјешавање спора надлежном државном одвјетништву. Исту обавезу има и државно одвјетништво кад у име Републике Хрватске намјерава да тужи неко лице. Према годишњем извјештају Хрватског државног одвјетништва, без обзира на ову законску обавезу, државна одвјетништва су дужна у грађанским и управним предметима, кад год је то могуће, штитећи интересе Републике Хрватске, да склапају нагодбе и предузму све у оквиру својих законских овлашћења да се спорови рјешавају мирним путем ван судских поступака.⁵²

⁴⁸ www.vijeceministara.gov.ba/html2pdf.aspx?id=21331

⁴⁹ "Службени гласник РС", бројеви 72/11, 49/13, 74/13 и 55/14

⁵⁰ http://www.dpb.gov.rs/download/bilteni/Bilten_RJP_1_2014.pdf

⁵¹ Народне новине 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14

⁵² Izvješće Državnog odvjetništva Republike Hrvatske za 2017. godinu – stranica 167. - <http://www.dorh.hr/dorh07062018>

3.2 Анализе судских спорова, корективне мјере и активности

У овом поглављу су презентовани налази ревизије који указују да одјељења и институције нису увијек спроводили анализе на основу којих би предузимали одговарајуће корективне мјере и активности како би се спријечиле грешке у раду и отклониле системске сметње које узрокују појаву судских спорова.

Парнични поступак је покренут када суд достави тужбени захтјев на изјашњење Правобранилаштву Дистрикта. Сљедећи корак је да Правобранилаштво упознаје одјељења и институције са тужбеним захтјевом и тражи изјашњење на исти, а одјељење и/или институција припрема изјашњење у виду дописа, анализе с пратећом документацијом и доставља Правобранилаштву.

Паралелно са припремом изјашњења на тужбу одјељење и/или институција би требало да спроводе анализе спора, било писмену или усмену, са циљем утврђивања узрока њиховог настанка, те у случају утврђивања грешке у раду или системских пропуста креирају и предузимају корективне мјере на њиховом отклањању и спречавању настанка нових спорова по истом основу. Без обзира на врсту спроведене анализе (писмена или усмена), доказ њеног постојања је предузимање корективних мјера у виду измјене спорних пракси рада, измјене прописа или предузимања мјера против одговорних службеника (обуке, упозорења, дисциплинске мјере).

3.2.1. Информисаност руководства

Путем захтјева за изјашњење на тужбу или обавјештења Правобранилаштва Дистрикта, руководство одјељења и институције је упознато са постојањем спора. Путем припремљених изјашњења на тужбу, руководство је упознато с чињеницама везаним за спор.

У посматраном узорку за предмете новчаних потраживања (по основу уговора о стипендирању, за услуге чишћења јавних објеката, за изведене грађевинске радове), информације које су достављене Правобранилаштву садржавале су опис чињеничног стања, али не и критичке анализе. Опис чињеничног стања умјесто анализе, присутан је и у предметима радних спорова.

Само у 2017. години Хрватско државно одвјетништво (ДОРХ) је запримило 5.484 захтјева за мирно рјешење спора, у име Републике Хрватске признали су у цијелости или дјеломично њихове захтјеве, те је склопљено укупно 1.485 извансудских нагодби укупне вриједности 65.824.000,00 куна. У периоду 2013–2017. година 26.310 захтјева за мирно рјешавање спора и склопљено укупно 4.915 нагодби. Закључак ДОРХ-а је да се „склапањем извансудских нагодби смањују трошкови како директни (камате, трошкови одвјетника и др.) тако и индиректни (рад судова па и самог државног одвјетништва). Искуство државног одвјетништва потврђују да је овај начин извансудског рјешавања спорова у којима је странка Република Хрватска дао најбоље резултате, те смо стога мишљења да га и надаље треба користити, али и стварати претпоставке за склапање још већег броја нагодби“

Руководство је информисано о току парничног поступка у којем су представници одјељења или институција свједоци на суђењу, те путем додатних тражења доказног материјала од стране Правобранилаштва Дистрикта, а врло често и одржавањем састанака са замјеницима правобраниоца задуженим за предмет.

Из расположиве документације није се могло утврдити да ли је и у којој мјери руководство укључено у одлучивање о улагању жалбе на првостепени поступак. У посматраним предметима у којима је Правобранилаштво уложило жалбу на првостепени поступак, одговор који је од стране Правобранилаштва достављен гласи да је жалба уложена „због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права“, док недостаје одговор на основу чега је жалба уложена⁵³. Само у једном од посматраних предмета⁵⁴ достављен је доказ да је Правобранилаштво Дистрикта тражило од одјељења изјашњење на наводе из образложења првостепене пресуде, као и на диспозитив пресуде како би се могла изјавити жалба. Из наведеног одговора одјељења уочава се да руководство не преузима одговорност⁵⁵ у одлучивању о прекиду или наставку поступка већ га делегира Правобранилаштву.

Руководство није упознато са судском пресудом у случајевима у којим му Правобранилаштво Дистрикта исту не достави. У пет од шест посматраних парничних предмета по основу тужби за накнаде плате наставном особљу пресуде нису достављене Одјељењу. У предметима исплате новчаног потраживања, за један предмет⁵⁶, према доступним подацима, пресуда није достављена надлежном одјељењу.

Као што смо раније навели, дјелатност прикупљања паса луталица је повјерена јавном предузећу, док је надлежност за контролу над обављањем повјерене дјелатности на Влади Дистрикта, односно надлежним одјељењима⁵⁷. У шест посматраних предмета накнаде штете због угриза паса луталица, Правобранилаштво је у два предмета пресуду доставило Одјељењу за пољопривреду.

У три парнична предмета у којима је руководство институције тужило Дистрикт, Правобранилаштво је по окончаним пресудама извршило анализу и о свим битним чињеницама писмено обавијестило Скупштину, градоначелника и руководство институције.

⁵³ на основу процјене Правобранилаштва, на основу захтјева одјељење или институције, на основу спроведених анализа или друго

⁵⁴ предмет под р. б. 4 у табели 5

⁵⁵ наводи из дописа упућеног Правобранилаштву „Одјељење... нема искуства у судским поступцима, па у том смислу не може цијенити могући исход жалбе, која би се евентуално доставила Суду. У случају неповољног исхода за дистрикт, износ камата које су дефинисане првостепеном пресудом, у настављеном поступку би био још већи. Очекујемо од Правобранилаштва, да на основу чињеница које смо навели изврши процјену о наставку овог поступка, те у том смислу и донесе одлуку о евентуалној жалби“

⁵⁶ предмет под р. б. 21 у табели 5

⁵⁷ Правно схватање, Апелациони суд Брчко дистрикта БиХ, број: 097-0-Су-13-000163 од 27. марта 2013. године

Плаћање по судским пресудама врши Дирекција за финансије по захтјеву Правобранилаштва. По извршеној уплати Дирекција доставља копију уплатница Правобранилаштво. Руководства одјељења и институција Дистрикта нису упозната са финансијским аспектима изгубљених спорова (пресуђени дуг, камата, судски и други издаци), јер се средства књиже на аналитичком конту 61399126 – судска рјешења и поравнања из текућег буџета Дистрикта, изузев по пресудама за накнаду плата и доприноса за лица која су још у радном односу (за лица која нису у тренутном радном односу у Дистрикту књижење се врши са конта судских рјешења, а за све се камате и трошкови судских поступака књиже на конту 61399126). Руководство одјељења или институције на коју се спор односи није информисано о комплетним трошковима (посебно о затезним каматама) по изгубљеним пресудама.

3.2.2. Сарадња с Правобранилаштом

Према законским одредбама Правобранилаштво Дистрикта представља самостални орган који обавља послове правне заштите јавне имовине, имовинских права и имовинских интереса Дистрикта⁵⁸ у складу са Уставом БиХ, Статутом Дистрикта, законима БиХ и Дистрикта и независно је у раду. У складу са наведеним прописом, Правобранилаштво има савјетодавну (мишљења на законе, подзаконска акта, уговоре, споразуме и др.) и заступничку функцију у споровима који се воде у име или против Дистрикта. За обављању прописаних функција Правобранилаштва неопходна је благовремена и добра сарадња са одјељењима и институцијама Дистрикта који у оквиру својих надлежности и овлашћења спроводе активности у интересу Дистрикта.

Сарадња Правобранилаштва и одјељења и институција прије настанка спора везана је за савјетодавну функцију Правобранилаштва.

Настанком спора против Дистрикта, сарадња одјељења и институција са Правобранилаштом се прије свега ослања на заступничку функцију Правобранилаштва, не искључујући савјетодавну.

Правобранилаштво у просјеку у року од десет дана од пријема тужбе против Дистрикта упознаје одјељење или институцију са тужбеним захтјевом и од ње тражи изјашњење. Изјашњење се не тражи у свим предметима накнаде штете због угриза паса луталица. Такође, код радних спорова наставног особља за исплату разлика плата не траже се појединачна изјашњења већ изјашњења по више тужби и тужилаца.

На основу прикупљене документације и проведених интервјуа са одговорним лицима утврђено је да постоји задовољавајућа сарадња у припреми изјашњења и доказне документације. У два⁵⁹ од

⁵⁸ Закон о Правобранилаштво Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 28/6, 19/07, 17/08 и 20/10)

⁵⁹ предмети под р. б. 1 и 2 у табели 5

посматраних двадесет један (21) парнични предмет на основу преписке Правобранилаштва и одјељења постојало је кашњење у достављању документације од стране одјељења, те је усједила ургенција Правобранилаштва.

Током спровођења судског поступка, на основу интервјуа са одговорнима, одјељења и институције своју улогу виде у пружању тражених података Правобранилаштво и евентуалном свједочењу на суду.

По окончању првостепеног поступка, према изјави одговорног лица у Правобранилаштво, ова институција у правилу улаже жалбе на првостепену пресуду због заштите интереса Дистрикта. У посматраним парничним предметима изузев три судске нагодбе, само у једном предмету није уложена жалба⁶⁰, док је у преосталих 15 посматраних предмета који су пресуђени на штету Дистрикта уложена жалба (у два предмета првостепена пресуда је била у корист Дистрикта).

По једној првостепеној пресуди, према расположивој документацији и како је у претходном тексту наведено, тражено је изјашњење од надлежног одјељења како би се одлучило о потреби улагања жалбе.

Табела број 9: Дужина трајања првостепених и другостепених поступака те исходи другостепеног поступка

	Тужбени захтјев	Судска нагодба (број дана од пријема тужбе у Правоб. до склапања нагодбе)	Првостепена пресуда (број дана од пријема тужбе у ПБ до доношења пресуде у Суду)	Другостепена пресуда (број дана од првостепене до доношења другостепене пресуде у Суду)	Напомена
1	С. Б. и др. и против БД	245	--	--	--
2	Г. М. и др. против БД		326	157	одбијена жалба БД
3	Р. д.о.о. против БД	352	--	--	--
4	П. И. д.о.о. против БД		523	209	жалба ДБ дјелимично усвојена (смањен период за обрачун затезних камата за око 900 обрачунских дана)
5	М. Б. против БД		406	211	првостепена пресуда донијета у корист Дистрикта, жалба тужиоца
6	Љ. Т. против БД		876	211	првостепена пресуда донијета у корист Дистрикта, жалба тужиоца
7	Б. М. против БД		583	483	усвојена жалба Дистрикта, спор окончан пресудом Апелационог суда по ревизији
8	Д. В. и други против БД		686	271	одбијена жалба БД
9	И. М. и С. П. против БД		403	123	одбијена жалба БД
10	Ј.С. и други против БД		373	152	одбијена жалба БД
11	П. Р., З. Т. и И. Г. против БД		334	160	Дјелимично усвојена жалба и то само у дијелу судских трошкова који се умањују за укупно 407,40 КМ
12	Ј. М. и Б. М. против БД		309	85	Дјелимично усвојена жалба и у дијелу застаре потраживања за плату смањено за 717,97 КМ и судских трошкова који се умањују за 188,50 КМ (укупно смањено 906,47 КМ)
13	Љ. Т. и В. Г. против БД		229	273	одбијена жалба БД
14	В. М. против БД	147	--	--	--

⁶⁰ предмет под р. б. 20 у табели 5

15	М. П. против БД		335	237	одбијена жалба БД
16	М. Г. против БД		475	120	одбијена жалба БД
17	З. Б. против БД		164	190	одбијена жалба БД
18	И. И. против БД		266	175	одбијена жалба БД
19	Р. Р. против БД		412	171	одбијена жалба БД
20	ЈПК доо против БД		532	--	--
21	Х д.о.о. против БД		873	367	одбијена жалба БД

Од момента када је Правобранилаштво било упознато са тужбом, за посматране предмете, било је потребно у просјеку око 450 дана до окончања првостепеног поступка, док је за окончање другостепеног поступка било потребно око 200 дана.⁶¹

С обзиром на дужину одлучивања у жалбеном поступку и финансијским импликацијама које настају (порасти камата и трошкова поступка) сматрамо да је неопходна боља сарадња Правобранилаштва и одјељења и институција и подизање нивоа одговорности одјељења и институција у поступку одлучивања о потреби улагања жалбе сагледавајући правне и финансијске аспекте. У посматраном узорку уочено је да се жалба улаже и у поступку у којем исто лице, након правоснажне пресуде којом се Дистрикт обавезује да изврши исплату разлике плата и доприноса, подноси по истом основу тужбу за неутужени период, односно период након пресуде.⁶²

У складу с наведеним је и закључак Правобранилаштва изнијет у извјештајима о раду у коме се наводи сљедеће: „већи учинак би се могао омогућити кроз побољшање сарадње с другим органима власти, као и кроз заједнички рад на сложеним и тешким предметима, а све с циљем заштите имовине и имовинских интереса Брчко дистрикта БиХ“⁶³

3.2.3. Анализе судских спорова и корективне мјере

По окончаним парничним предметима, уколико грешка није исправљена током вођења поступка, одјељења и институције требају провести одговарајућу анализу утврђивања узрока спора и предузети мјере које би спријечиле будуће понављање грешке.

У већини случајева одјељења и институције нису провеле анализу судских спорова, нити су предузимале одговарајуће мјере којима би се спријечило евентуално понављање грешке.

Писане анализе вршило је Правобранилаштво, дијелом Канцеларија за ревизију, док одјељења и институције за посматране предмете нису вршиле писане анализе.

⁶¹ Више у Прилогу 3

⁶² У предметима под р. б. 10 и 12 један од тужиоца се понавља, по окончању спора под р. б. 7 покренут је нови спор по истом основу за неутужени период, те је на пресуду Основног суда Правобранилаштво уложило жалбу и у току је другостепени судски поступак

⁶³ Извјештај о раду Правобранилаштва за 2012., -2015. у Извјештају о раду 2016. и 2017. формулација је измијењена и гласи: “Одржавати сарадњу с другим органима власти на сложеним и тешким предметима, а све ради заштите имовине и имовинских интереса Брчко дистрикта БиХ“

За предмете везане за угризе паса луталица, Правобранилаштво је вршило анализу изгубљених спорова и предлагало корективне мјере. Писменим путем је упозорило надлежна одјељења да уговоре са јавним предузећем коме је додијељена дјелатност прикупљања и збрињавања паса луталица потписују почетком, а не крајем године, те предлагало Скупштини да прошири Одлуку⁶⁴ о обављању дјелатности од општег интереса (за дјелатност прикупљања и збрињавања паса луталица), тако што ће давалац услуга бити одговоран за штету која буде начињена трећим лицима усљед напада паса луталица на јавним површинама.⁶⁵

Корективне мјере по овом питању је такође предузело Правобранилаштво, како би смањило трошкове по основу тужби за накнаду штете од угриза паса луталица, и то:

- уведена је пракса склапања судских нагодби у случајевима у којима се процијени да је могуће;
- од децембра 2016. године против јавног предузећа се не подижу регресне тужбе, јер јавно предузеће исплаћује солидарно дуг по захтјеву Правобранилаштва без вођења судског поступка⁶⁶.

Паралелно с корективним мјерама покренутих од стране Правобранилаштва, Одјељење за пољопривреду је, према изјавама одговорног лица, крајем 2017. године покренуло иницијативу ка Влади Дистрикта усмјерену на рјешавање наведеног проблема, те заступа став, као и Правобранилаштво, да давалац услуга треба бити одговоран за штету насталу трећим лицима због угриза паса луталица. Одјељење нема архиву пресуда донесених по основу накнаде штете због угриза паса луталица, а за анализе користи податке добијене из Правобранилаштва Дистрикта.

За предмете по основу радних спорова за исплату разлика плата и доприноса руководству Комисије за хартије од вриједности, руководство Комисије је и прије настанка спора, као и по окончању спорова предлагало мјере и активности за спречавање настанка спорова. По окончању поступка, Правобранилаштво је извршило анализу и предложило корективне мјере градоначелнику, Комисији за хартије од вриједности и Скупштини Дистрикта, при чему је наглашено да су од стране истих лица покренута два нова судска спора против Дистрикта за неутужени период (једна, односно двије године необухваћене претходним тужбеним захтјевом).

Корективне мјере су дјелимично спроведене. У септембру 2016. године Дирекција за финансије је, на основу судских пресуда, извршила обрачун и исплата разлике плата за 2016. годину до законског нивоа, након чега је настављена исплата у складу са чланом 54 а Закона о хартијама од вриједности⁶⁷. За споран период од једне, односно двије године, које нису биле обухваћене претходним тужбеним захтјевом, није евидентиран покушај мирног рјешавања спора. До окончања ревизије једна тужба је резултирала првостепеном пресудом на штету Дистрикта и у току је другостепени судски поступак по жалби Дистрикта који генерише, осим дуга и нове трошкове судског поступка и затезних камата.

⁶⁴ Скупштина Дистрикта, Одлука о обављању дјелатности од општег интереса, број: 01-02-211/10 и 01-02-43/13

⁶⁵ Извјештаји о раду Правобранилаштва за 2012, 2013. и 2014. годину

⁶⁶ Закључак Управног одбора ЈП "Комунално Брчко" д. о. о. број: 01-04133/16 од 16. децембра 2016. године

⁶⁷ Службени гласник Брчко дистрикта БиХ, бројеви 15/03, 27/04, 42/04, 28/07, 14/12 и 20/17

Канцеларија за ревизију је током спровођења финансијских ревизија у 2015. и 2016. години анализирала спорове наставног особља по основу исплате разлика плата и доприноса и указала на неопходност спровођења корективних мјера. У 2015. години један од основа за изражавање ревизорског мишљења гласио је: „Одјељење за образовање приликом утврђивања полазног основа за плате дијела наставног особља није обезбиједило досљедну примјену законског начела иста плата за једнаке послове, услове и резултате рада у складу са законом о платама, што је довело до непотребних судских спорова и додатних значајних расхода у износу већем од 1.000.000,00 КМ, који се због задржавања постојеће праксе могу очекивати и у будућем периоду.“

Према изјава одговорних Одјељење нема архиву пресуда донесених по основу радних спорова у вези са исплатом разлике плата и доприноса, нема све пресуде и до окончања ревизије није извршило комплетну анализу изгубљених спорова, као ни анализу потенцијалних спорова. О споровима се усмено расправљало на заједничким састанцима, те је утврђено да тужбе могу подићи само наставници који су имали вишу стручну спрему и остварили право на пензију, као и наставници који су на дан 24. 4. 2008. године⁶⁸ имали вишу стручну спрему, нису се дошколовали и имали су тридесет и више година стажа у настави. Корективне мјере нису предузимане.

Са друге стране, Одјељење за образовање иако није вршило писане анализе по окончању других спорова (новчана потраживања по основу уговора о стипендирању, новчаног потраживања за услуге чишћења јавних објеката и новчаног потраживања за комуналне услуге), по окончању судских поступака провело је корективне мјере и то како одговорно лице у Одјељењу наводи:

- „По питању пресуда које се односе на исплату стипендија за студенте који имају статус апсолвента, Одјељење за образовање је предложило, а Влада Брчко дистрикта БиХ усвојила одлуку о начину и роковима исплате истих те је за очекивати да се судски спорови по овом питању неће понављати у будућности.“⁶⁹
- „По питању пресуда које се односе на исплату трошкова за извршене комуналне услуге, Одјељење за образовање је у јануару 2011. године извршило сјавнавања стања дуговања према ЈПК те сачинило записник о истом по којем је извршено плаћање рачуна за које је утврђено да нису били плаћени. Такође, шеф Одјељења за образовање је 25. маја 2017. године именовано комисију са истим задатком. Наведено упућује на то да је Одјељење за образовање појачало одговорност крајњих корисника за уредно и благовремено достављање рачуна за извршене комуналне услуге, те да се спорови по овом питању неће понављати у будућности.“

⁶⁸ Закон о образовању у основним и средњим школама Брчко дистрикта БиХ („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бројеви 10/08, 25/08, 4/13, 48/16 и 22/17

⁶⁹ Одлука о одобравању исплате стипендија апсолвентима Владе Брчко дистрикта БиХ, број предмета: 02-000280/17 од 16. новембра 2017. године

Поред наведеног, у интервјуу је истакнуто да је након склапања судске нагодбе за спор новчаног потраживања за услуге чишћења јавних објеката извршена анализа тендерске документације за услуге чишћења, те да су у сљедећим поступцима избјегнута могућност понављања спорне ситуације. Одјељење нема архиву судских пресуда за окончане парничне спорове настале спровођењем послова из своје надлежности.

За посматране предмете по основу новчаног потраживања за изведене грађевинске радове из надлежности Одјељења за комуналне послове, такође, нема архиву судских пресуда, нема евиденције о писаним анализама и предлозима корективних мјера.

Из свега наведеног уочава се да одјељења и институције нису установили праксу анализе узрока судских спорова и вршења корективних мјера у фази изјашњавања на тужбени захтјев. Корективне мјере се ријетко предузимају и у правилу по окончању судских поступака. Узимајући у обзир вријеме трајања судских спорова (у просјеку 450 дана за окончање првостепеног поступка и додатних просјечно 200 дана за окончање другостепеног поступка на посматраном узорку)⁷⁰, анализе узрока судских спорова нужно је предузимати одмах након што је одјељење или институција од Правобранилаштва Дистрикта запримила захтјев да се изјасни по тужбеном захтјеву. Касно спроведене анализе и предузете мјере омогућавају да се судски спорови понављају по истом основу, а тиме и генеришу додатни, непотребни издаци за Дистрикт.

У одређеним предметима током спровођења интервјуа, од стране одговорних лица, истакнуто је да су судски ставови и судске одлуке погрешне, а самим тим се не прихвата сопствена одговорност и налазе разлози за неспровођење анализа.

Финансијска ревизија је такође упућивала на потребу анализирања узрока настанка судског спора и спровођење корективних активности. Неки од примјера су сљедећи:

- „Нисмо се увјерили, да је Дирекција анализирала узроке погрешно утврђене пореске обавезе, нити да је утврђивана евентуална одговорност служби и појединаца који су допринијели истом, такође се нисмо увјерили да су предузимане мјере како убудуће не би дошло до сличних пропуста“ – Извјештај о ревизији финансијских извјештаја Дистрикта за 2012. годину

- „Ревизијом је утврђено постојање исплата плата по основу судских пресуда, насталих по основу недоследне примјене законских прописа приликом утврђивања одговарајућег платног разреда за обављање истих послова за које је постојала само разлика у потребној стручној спреми, што је довело до кршења права запослених и непотребних судских трошкова и камата. Такође је утврђено да је

⁷⁰ Проблем ефикасности судова предмет је реформе правосуђа коју координише министарство правде БиХ – „Стратегија за реформу сектора правде у БиХ за период од 2014. до 2018. године“, „Акциони план за спровођење Стратегије за реформу сектора правде у Босни и Херцеговини 2014–2018.“ Мјере у наведеним документима су усмјерене, између осталог, на унапређење ефикасности и отворености рада правосудних институција и бољу примјену међународних стандарда у сектору правде.

незаконита пракса исплате мање плате настављена и након извршења правоснажних судских пресуда што ће, узимајући у обзир постојање различитих полазних основа за обрачун плата за рад на истим пословима, које је уочено и у другим одјељењима и институцијама које се финансирају из буџета, неизоставно проузроковати додатне трошкове по основу судских спорова у наредном периоду“ – Извјештај о ревизији финансијских извјештаја Дистрикта за 2015. годину.

3.3 Извршење судских пресуда

У овом дијелу презентују се налази ревизије који указују на кашњење у извршавању судски пресуда и судских поравнања. Кашњење у извршавању судских поравнања и пресуда генерише додатне трошкове буџету Дистрикта.

Судским пресудама тужене институције могу бити обавезане на одређене исплате. Поред износа исплате, утврђује се и добровољни, парнициони рок за извршење судске пресуде (обично је то 15 или 30 дана). Надлежни судови своје пресуде достављају Правобранилаштву које их, уколико су пресуде правоснажне, треба доставити Дирекцији за финансије ради плаћања и одјељењу или институцији на које се односе ради анализе узрока настанка и предузимања корективних мјера.

Дирекција не посједује податак о добровољном року плаћања изузев уколико у захтјеву Правобранилаштва податак није наведен. Дирекција врши плаћање, као што смо раније навели са јединственог кода из Буџета Дистрикта. Рачуноводствена евиденција Дирекције не омогућава детаљну анализу трошкова односно структуре трошкова, као ни податак на које одјељење или институцију се наведени трошак односи, тако да по извршеној уплати Дирекција доставља доказ Правобранилаштву, али не и одјељењу или институцији.

Неблаговремено поступање по судским пресудама може узроковати додатне трошкове (трошкове затезних камата и трошкове извршног поступка принудне наплате). На основу једне изгубљене пресуде могуће је покретање и више извршних поступака, што је случај у предметима заједничких тужби више лица.

У наставку излагања презентовани су општи показатељи броја покренутих извршних поступака.

3.3.1. Извршни поступци

Према подацима доступним из Извјештаја о раду Правобранилаштва Дистрикта за посматрани период 2012–2017. година о броју извршних предмета⁷¹ против Дистрикта су покренута укупно осамдесет два (82) извршна поступка са вриједношћу потраживања у износу од 2.531.557,74 КМ, а

⁷¹ податак се односи на парничне и ванпарничне предмете

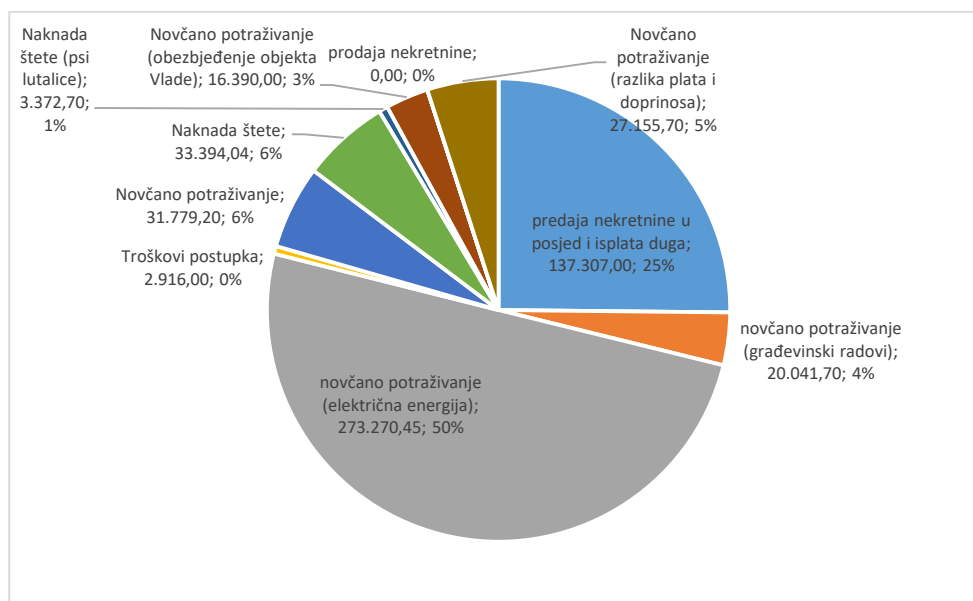
окончана су тридесет четири (34) извршна поступка укупне вриједности предмета у износу од 545.626,79 КМ.

Табела број 10: Број покренутих и окончаних извршних поступака против Дистрикта

БД извршеник	Број покренутих извршних предмета	Вриједност потраживања	Архивирани предмети	Вриједност предмета
2012.	25	1.613.648,61	8	157.704,30
2013.	11	24.689,29	7	92.291,17
2014.	19	44.003,52	5	21.462,70
2015.	10	133.682,64	2	52.892,59
2016.	12	603.763,33	6	15.300,00
2017.	5	111.770,35	6	205.976,03
УКУПНО	82	2.531.557,74	34	545.626,79

У структури архивираних извршних предмета, према расположивим подацима, око половине архивираних предмета (17) и половина средстава по извршним поступцима исплаћени су по основу новчаног потраживања за електричну енергију.

Графикон број 1. Структура архивираних извршних предмета

Правобранилаштво Дистрикта, као што смо раније истакли (поглавље 2.2.2) води евиденцију о парничним предметима у уписнику за парничне предмете. Евиденција о извршним предметима води се у уписнику за извршне предмете. Нема посебне евиденције извршних предмета насталих из парничних предмета.

У посматраном узорку судских предмета, предмет новчаног потраживања за комуналне услуге⁷² започео је као извршни поступак, али је након приговора Правобранилаштва уложеног Суду окончан као парнични поступак.

Према расположивим подацима због неблагоприятног измирења правоснажне пресуде радног спора⁷³ по основу исплате разлике плата и доприноса, покренут је извршни поступак који је окончан Рјешењем⁷⁴ Апелационог суда Дистрикта и за примљен у Правобранилаштву Дистрикта 21. јуна 2018. године. По наведеном рјешењу Дистрикт је обавезан да плати дуг и трошкове извршног поступка у износу од 1.868,90 КМ. У току спровођења извршног поступка дуг је исплаћен, а због неблагоприятности у исплати дуга од стране Дистрикта настао је нови трошак и беспотребно су коришћени судски ресурси, ресурси Правобранилаштва и Дирекције за финансије.

За потребе илустрације из Правобранилаштва су узета, по избору Правобранилаштва, два извршна предмета према уписнику за извршне предмете, што је и објашњено у секцији 2.2.3 Извјештаја, и то:

Р. б.	Тужбени захтјев	Тужена вриједност спора	Правни основ	Досуђени дуг	Трошкови затезних камата	Трошкови извршног поступка	Укупни издаци судског спора
1	Т. К. против Дистрикта	37.005,75	Предлог за дозволу извршења	Дуг плаћен прије окончања поступка	2.609,41	1.100,00	3.709,41
2	ЈПК д.о.о. против Дистрикта	4.852,37	Предлог за дозволу извршења	1.887,10	491,66	-255,30	2.123,46

У предмету Т. К. против Дистрикта, предлог за дозволу извршења поднесен је због неблагоприятне исплате пресуђене вриједности за експрописане некретнине. Као и у горенаведеном примјеру из узорка, плаћање је извршено током извршног поступка, али је извршни поступак генерисао додатна средства по основу новонасталих затезних камата и трошкова извршног поступка.

У предмету ЈПК д.о.о. против Дистрикта, предлог за дозволу извршења за неплаћене рачуне за воду од 24. новембра 2014, за период до 8. септембра 2014. године, односио се на објекат који је у наведеном периоду био коришћен од стране два одјељења Дистрикта. Правобранилаштво Дистрикта је на основу достављене документације оспорило дио трошкова. Извршни поступак је трајао око 500 дана и смањио је почетне трошкове за више од половине тужене вриједности спора.

У два од три посматрана предмета извршни поступци су покренути због неблагоприятности у исплати по правоснажним пресудама. Кашњење у исплати проузроковало је додатне трошкове затезних камата и/или додатне трошкове новог поступка.

Због уочених неправилности, односно неблагоприятности у исплати по правоснажним пресудама, у даљем тексту посматраћемо процедуре и вријеме потребно за реализацију пресуда у Правобранилаштву Дистрикта и Дирекцији за финансије.

⁷² предмет под р. б. 20 у табели 5

⁷³ предмет под р. б. 7 у табели 5

⁷⁴ Рјешење Апелационог суда Дистрикта, број: 96 О И 097261 18 Гж од 25. маја 2018. године

3.3.2. Извршење судских пресуда из узорка

По окончању парничног поступка, правоснажне пресуде Правобранилаштво Дистрикта уз захтјев за исплату просљеђује Дирекцији за финансије.

Утврђена пракса Правобранилаштва је да странка по пријему пресуде достави Правобранилаштву захтјев за исплату по пресуди са подацима о рачуну на који се треба извршити исплата досуђених потраживања, односно у случају да се исплата врши путем адвоката и пуномоћ са овлашћењем за пријем досуђених потраживања. Тек по пријему таквог захтјева Правобранилаштво Дистрикта доставља захтјев за исплату Дирекцији за финансије.

Пресуда постаје правоснажна када се више не може побијати жалбом.⁷⁵ Податке о датуму правоснажности пресуде посједује Правобранилаштво на основу евиденције из Суда за поступке првостепених пресуда, односно за другостепене поступке⁷⁶ по жалби у зависности од исхода поступка и правних норми које ово питање уређују. Добровољни рок за плаћање по пресуди у посматраном узорку износио је осам (8) дана по једној пресуди⁷⁷, док је код осталих добровољни рок износио петнаест (15), односно тридесет (30) дана, изузев за судску нагодбу у којој је рок износио двадесет (20)⁷⁸ дана.

У посматраним парничним и извршним предметима три⁷⁹ предмета не садрже захтјев странке за исплату, а код једне судске нагодбе подаци о рачуну су садржани у судској нагодби⁸⁰, сви остали предмети садрже захтјев странке за исплату.

Просјечно вријеме потребно Правобранилаштву да од пријема захтјева странке за исплату упути захтјев Дирекцији за финансије за плаћање, по посматраним предметима, износи 8 дана и креће се у распону од једног (1) до четрдесет два (42) дана.

Захтјеви за плаћање које Правобранилаштво упућује Дирекцији за финансије позивају се на потребу исплате у добровољном року по правоснажним пресудама, при чему изузев у једном извршном предмету⁸¹ и у три судске нагодбе није наведен децидан рок или датум са којим је пресуда постала

⁷⁵ Закон о парничном поступку Дистрикта

⁷⁶ “Када другостепени суд у поступку по жалби донесе пресуду којом се жалба одбија, а побијана пресуда потврђује. После доношења одлуке другостепеног суда по жалби наступа правоснажност првостепене, а не другостепене пресуде. У односу на наступање правноснажности пресуда другостепеног суда, којом се првостепена пресуда потврђује, дјелује од дана њеног доношења.

Уколико је у поступку по жалби првостепена пресуда укинута одлуком другостепеног суда, нису се стекли услови за наступање њене правноснажности, односно због укидања од стране вишег суда, првостепена пресуда више не постоји у правном режиму” <http://chris-network.org/2007/01/pravosnaznost-sudske-odluke/>

⁷⁷ предмет под бр. 20 табела 5

⁷⁸ предмет под бр. 3 табела 5

⁷⁹ предмет извршног поступка (новчана потраживања комуналне услуге), судска нагодба (редни број 3 табеле 5) и исплата новчаног потраживања за изведене грађевинске радове (предмет број 4 табеле 5)

⁸⁰ новчано потраживање по основу уговора о стипендирању (предмет број 1 табеле 5)

⁸¹ предмет извршног поступка (новчана потраживања комуналне услуге)

правоснажна. У седам предмета, Правобранилаштво је од Дирекције за финансије захтијевало да у року од осам дана изврши исплату.

У два захтјева која су упућена Дирекцији за финансије на реализацију, а који се врше по пресудама са печатом правоснажности, може се утврдити да су захтјеви за исплату упућени на плаћање по истеку добровољног рока⁸²

Пут захтјева за плаћање од Правобранилаштва до Дирекције износи максимално један дан.

По пријему захтјева за плаћање по основу судских пресуда и нагодби, Дирекција за финансије врши пренос средстава на основу испостављеног налога за пренос средстава од стране стручне службе Дирекције. Плаћање по судским пресудама и рјешењима, судским и вансудским поравнањима има приоритет у односу на друга плаћања на терет буџетских средстава иако то није дефинисано ни једним актом него је успостављено као пракса рада.

У посматраном узорку парничних и извршних предмета уочава се да је просјечно вријеме од пријема захтјева Правобранилаштва до отварање налога износило четрдесет три (43) дана (у распону од 2 до 129 дана), а за плаћање, односно реализацију налога било је у просјеку потребно седам (7) дана (у распону од 1 до 16 дана).

Осим на примјерима радних спорова, дуго вријеме за отварање налога за плаћање уочава се и на примјеру двије од три посматране судске нагодбе.

На примјеру судске нагодбе „Р д.о.о. против Дистрикта“ у којем је рок плаћања износио двадесет (20) дана од склапања нагодбе, Правобранилаштво је било потребно свега два дана да упути захтјев Дирекцији, док је за отварање налога од пријема наведеног захтјева било потребно тридесет осам (38) дана и за плаћање додатних седам (7) дана. Због кашњења у реализацији судске нагодбе исплаћене су камате у износу од 1.440,00 КМ.

На примјеру радног спора за исплату разлика плата и доприноса „Б. М. против Дистрикта“ Дирекцији је било потребно 105 дана за отварање налога и пет (5) за исплату. У међувремену је покренут извршни поступак. Иако је плаћање извршено до окончања извршног поступка, створени су нови трошкови у износу од 1.868,90 КМ.

Због неблагоприятног плаћања усљедио је и извршни поступак „Т. К. против Дистрикта“ и као у претходном примјеру исплата је извршена до окончања извршног поступка, али је генерисала нове трошкове у укупном износу од 3.709,41 КМ.

⁸² Предмет новчаног потраживања за комуналне услуге, пресуда правоснажна од 14. 1. 2015, рок за плаћање 8 дана, захтјев за плаћање 6. 2. 2016. или 15 дана по истеку добровољног рока; или предмет извршног поступка (новчана потраживања комуналне услуге) штамбиљ правоснажности 7. 7. 2016. а захтјев за плаћање 23. 3. 2017. или 259 дана од правоснажности.

Поред наведеног финансијска ревизија⁸³ је утврдила да Дирекција приликом обрачуна затезних камата по судским рјешењима, врши валоризацију основице за обрачун у складу са промјенама потрошачких цијена на основу података надлежног органа за статистику. Ревизијом је уочено да се валоризација обрачунава мјесечно само за мјесеце када су исказани порасте цијена и иста се обрачунава на терет Дистрикта, док се валоризација не врши када су мјесечни коефицијенти у корист Дистрикта. С обзиром да се у складу с чланом 4 Закона о висини стопе затезне камате обрачун камате врши примјеном броја дана и дневне стопе камате за цијели период кашњења, сматрамо да се и валоризација треба вршити усклађивањем нивоа цијена на дан исплате са цијенама на дан настанка обавезе, те на тако добивену стопу раста цијена примијенити одредбе члана 4 става 2 о необрачунавању негативне валоризације.

Постојеће праксе рада Правобранилаштва и Дирекције за финансије у реализацији судских пресуда не спречавају кашњења у реализацији, чиме се ствара основ за покретање нових поступака, за повећање трошкова Дистрикта, за додатно оптерећење судова, Правобранилаштва и Дирекције. У тексту који слиједи навешћемо неке од разлога неблаговременог извршавања судских пресуда.

3.3.3. Разлози неблаговременог извршавања судских пресуда

Дирекција за финансије и Правобранилаштво нису успоставили одговарајућу организацију послова која би спријечила кашњења у плаћањима по основу судских пресуда и нису предузеле заједничке активности на рјешавању проблема.

Ни у једној од поменутих институција није задужено једно одговорно лице које посједује све нужне информације и која је задужена за сарадњу са другом институцијом.

Према изјавама одговорних у Дирекцији, као што смо навели плаћањима по изгубљеним пресудама се даје приоритет и у просјеку је потребно три дана да се реализује захтјев за исплату по судској пресуди изузев уколико се не ради о комплексном предмету (радни спорови – исплата разлика плата и доприноса, у којима се укључује и сектор за рачуноводство и централизовани обрачун плата на изјашњење и обрачун доприноса). Дирекција нема посебно дефинисане механизме за спречавање кашњења за поступање по судским пресудама и рјешењима. У изузетним ситуацијама могу се десити кашњења када је овлашћени потписник одсутан и када је потребно да се допуни захтјев од стране Правобранилаштва. У случају недостајућих средстава на економском коду, на предлог Дирекције градоначелник доноси Одлуку о давању сагласности да се може вршити плаћање на основу правоснажних судских пресуда које су доспјеле на извршење⁸⁴.

⁸³ извјештај о ревизији финансијског пословања Дирекције за финансије Брчко дистрикта БиХ за период 1. 1 – 31. 12. 2014. године, поменуто и у 2015. и 2016. години

⁸⁴ Примјер: Одлука о давању сугласности градоначелника, број: 02-000217/14 од 17. 6. 2014. године

У сам процес отварања налога за пријенос средстава по судским рјешењима у Дирекцији је укључено једно лице – виши стручни сарадник за потврђивање расположивости средстава, којем су у опису радног мјеста додијељени и други задаци. Контрола обрачуна, односно исплате по судским пресудама и вансудским поравнањима пролази кроз стандардну контролу унутар Дирекције за финансије, као и сви налози за плаћање.

Дирекција за финансије, као што смо поменули, све издатке за судске спорове и вансудска поравнања евидентира на један аналитички конто. Овакав начин евидентирања за посљедицу има да Дирекција не може знати колико је средстава исплаћено по одјељењима и институцијама Дистрикта одговорним за настанак спора, нити се може знати која је структура ових трошкова (не може се посебно утврдити износ исплаћеног дуга, камата, трошкова парничног поступка, других судских трошкова, трошкова извршног поступка, трошкова нагодбе и сл.).

Утврђивање оваквих информација захтијевало би поновну анализу све релевантне документације, а посебно судских пресуда како би се утврдило на које се надлежно одјељење или институцију пресуда односи.

Све наведено за посљедицу има отежане могућности било какве анализе ове врсте издатака.

Интерна контрола Дирекције није вршила посебне, додатне контроле и анализе ове врсте издатака. Канцеларија за контролу је у оквиру спровођења редовних контролних активности, а у циљу ефикаснијих интерних контрола приликом извршења судских пресуда и вансудских поравнања дао више примједби и препорука везаних за унапређивање поступка и то путем:

- упозорења о праћењу и поштовању рокова за извршење судских пресуда;
- писаних указивања на недостатке у поступку извршења судских и вансудских пресуда или поравнања са препорукама за отклањање недостатака Канцеларије за контролу буџета;
- писаних препорука за побољшање поступка у реализацији судских пресуда које се односе на накнаду исплата и обрачун плата;
- израде предлога Инструкције за реализацију судских пресуда.

Напомињемо да је шеф Канцеларије за контролу буџета указивао на проблем у исплати судских пресуда и вансудских поравнања на које указује и ова ревизија.

Правобранилаштво Дистрикта није задужило једно лице за сарадњу са Дирекцијом за финансије и за достављање правоснажних пресуда са налогом за поступање – плаћање, као и праћење рокова за добровољно плаћање. Одговорни замјеници правобраниоца који су заступали Дистрикт у спору, одговорни су и за достављање правоснажних пресуда Дирекцији за финансије и надлежним одјељењима и институцијама. Надзор њиховог рада врши правобранилац.

Правобранилаштво у посматраном периоду није предузимало мјере и активности на унапређивању праћења покренутих извршних поступака насталих из окончаних парничних предмета, те вршило анализу узрока и спроводило корективне мјере.

4. ЗАКЉУЧЦИ

Сprovedено истраживање и утврђени налази ревизије помогли су да се изнесу закључци ревизије који слиједе.

Закључци ревизије су уједно и одговори на дефинисано ревизорско питање које гласи:

Јесу ли одјељења и институције Дистрикта ефикасне у унапређивању пракси рада које ће смањити издатке за судске спорове?

Како би се дао одговор на ревизорско питање, прије свега ћемо одговорити на потпитања:

- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта предузимали мјере и активности које ће спријечити настанак судских спорова?
- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта спроводили анализе спорова којим су утврђивани узроци и предлози корективних мјера?
- Јесу ли одјељења и институције Дистрикта предузимали благовремено мјере које ће смањити број судских спорова и припадајућих издатака?

4.1 Мјере и активности на превенцији настанка судских спорова се ријетко предузимају

Одјељења и институције Дистрикта ријетко предузимају активности и мјере усмјерене на спречавање настанка судских спорова. Мирно рјешавање спорова, анализа сопствених пракси рада и њихово унапређивање у ризичним областима које генеришу спорове су активности које могу смањити број судских поступака. Спорови који се ријеше прије суда не носе додатне издатке судског рјешавања спора.

У обављању послова из своје надлежност одјељења и институције Дистрикта спроводе различите активности које имају различите ризике за настанак судских спорова. Одјељења и институције не посвећују довољно пажње ризичним областима које генеришу спорове и у већини случајева не анализирају своје праксе рада с циљем унапређивања истих.

Налази ревизије указују да су одјељења и институције Дистрикта у готово свим посматраним предметима имале индикаторе који су указивали на могућност настајања судског спора. Системски пропусти Дистрикта резултирали су бројним радним споровима по основу исплате разлика плата и доприноса, по основу накнада штета од угриза паса луталица, новчаних потраживања по основу уговора о стипендирању, док су погрешне праксе рада резултирале споровима по основу новчаних потраживања за комуналне услуге и услуге чишћења јавних објеката и изведене грађевинске радове. Примјер добре праксе, у којем су се предузимале мјере за спречавање настанка спора је усаглашавање потраживања са даваоцем комуналних услуга чиме је спријечен настанак бројних нових спорова. Мјере су предлагане и у примјерима радних спорова руководства Комисије за хартије од вриједности.

Одјељења и институције Дистрикта требало би да примјењују анализе и корективне мјере у свим случајевима када имају индикаторе да би до судског спора могло доћи, како би се спријечило генерисање нових спорова и додатних трошкова на терет буџета Дистрикта.

Одјељења и институције Дистрикта ријетко користе могућност мирног рјешавања спорова. Мирно рјешавање спорова је најефикаснији и најјефтинији начин рјешавања спорова за Дистрикт. Спорови који заврше на суду носе додатне судске трошкове, ангажмана особља институције на припремама изјашњења и доказа те ангажман ресурса Правобранилаштва и судова.

Одјељења, институције и Правобранилаштво Дистрикта не предлажу мирно рјешавање спорова ни у споровима који се понављају по истом основу или у случајевима понављања спора од стране истог тужиоца, по истом основу али за различит тужбени период.

Мирно рјешавање спорова се не користи због недостатка критичких анализа постојећих пракси рада и утврђивање сопствене одговорности. Други разлози некориштења мирног рјешавања спорова су недостатак компетенција или неспремности на преузимање одговорности за мирно рјешавање спора. За спорове који се рјешавају у судским поступцима одговорност се делегира Правобранилаштву Дистрикта и судској одлуци.

У посматраним предметима који су окончани судском нагодбом иста је иницирана од стране тужиоца и договорена с представницима одјељења и Правобранилаштва, а за спор који се води по истом основу у којем тужилац није иницирао нагодбу спор се окончава другостепеном пресудом на жалбу Дистрикта. За склапање судских нагодби иницираних од стране тужиоца одговорност се делегира на градоначелника који у тим предметима даје сагласност.

Извјестан помак у мирном рјешавању спорова путем судских нагодби покренуло је Правобранилаштво Дистрикта за парничне спорове накнаде штете због угриза паса луталица. У ситуацији у којој се годинама понављају спорови накнаде штете због угриза паса луталица, системски пропуст није ријешен, надлежност подијељена, Правобранилаштво је преузело иницијативу за смањење трошкова по овом основу.

4.2 Анализе изгубљених судских спорова и предузимане мјере, изузетак а не правило

Одјељења и институције Дистрикта немају документоване критичне анализе сопствених пракси рада са утврђеним узроцима и предлозима корективних мјера. Овакве анализе нису пронађене чак и за неке комплексније предмете, као ни за спорове који се понављају по истом основу.

Без документованих анализа предузете су одређене корективне мјере за спречавање настанка нових спорова по истом основу, примјера ради, Одјељење за образовање је иницирало Влади Дистрикта измјену спорне одлуке о стипендирању за студенте који имају статус апсолвента, која је и усвојена, а

све у циљу спречавања понављања судских поступака, или примјера ради исто Одјељење је како би спријечило нове судске поступке по основу новчаних потраживања за комуналне услуге именовало током 2017.године Комисију са задатком савнавања стања дуговања са даваоцем услуга.

Проведене корективне мјере за спорове по основу новчаних потраживања по основу уговора о стипендирању се ипак могу сматрати и закашњелим, јер нису урађене на првом од више спорова који се понављају по истом основу. Касно покренуте анализе и подузете мјере омогућиле су понављање спорова по истом основу, али су са друге стране позитивне, јер су спријечиле настанак нових спорова од момента спровођења.

Документоване анализе и предлоге корективних мјера за двије групе поступака (радни спорови за исплату разлике плата и доприноса руководству Комисије за хартије од вриједности и накнаде штета због угриза паса луталица) сачинило је Правобранилаштво. Предлози корективних мјера нису имплементирани.

Када Правобранилаштво достави тужбени захтјев на изјашњење одјељењу или институцији, одјељења и институције у припреми одговора располажу чињеницама и информацијама везаним за спорну ситуацију, али не врше критичке анализа сопствених пракси рада са предлозима мјера за побољшање.

Изгубљени предмети су готово сигуран показатељ постојања грешке и проведена анализа судског спора у овим случајевима мора резултирати утврђивањем узрока и предлозима корективних мјера. Могући узроци су слабости успостављених пракси рада, прописа који их уређују или одговорност упослених. Изостанак оваквих анализа доводи и до изостанка корективних мјера, што је омогућило понављање истих грешака и нових спорова по истом или сличном основу.

На основу проведених интервјуа стиче се утисак да по покретању судског спора, одјељења и институције делегирају одговорност за своје пропусте на Правобранилаштво Дистрикта и судске одлуке. У одређеним предметима током спровођења интервјуа истакнуто је да су судски ставови и судске одлуке погрешне, усљед чега се не прихвата сопствена одговорност и налазе разлози за неспровођење анализа.

Наведена ситуација генерише настанак нових судских спорова и додатне трошкове. Неблаговремене корекције системских грешака и пракси рада у поновљеним судским предметима непотребно оптерећује капацитете одјељења, институција, Правобранилаштва које их заступа и судова.

У ревизији је уочено да се у правилу на првостепену пресуду која је пресуђена на штету Дистрикта улаже жалба. С обзиром на дужину одлучивања у жалбеном поступку и финансијских импликација који настају (пораст камата и трошкова поступка) сматрамо да је неопходна боља сарадња Правобранилаштва и одјељења и институција и подизање нивоа одговорности одјељења и институција

у поступку одлучивања о потреби улагања жалбе сагледавајући правне и финансијске аспекте. Прије улагања жалбе, а нарочито код поновљених спорова по истом основу потребно је извршити критичну анализу.

Поред наведеног, у ревизији је утврђено да одјељења и институције на које су се спорови односили немају архиву изгубљених спорова, као и да Правобранилаштво Дистрикта није у свим случајевима одјељењима и институцијама доставило правоснажне пресуде или да је у случајевима подијељене надлежности јавног предузећа и Владе Дистрикта, на примјеру спорова по основу накнаде штете због угриза паса луталица, Правобранилаштво било у незавидној ситуацији, те само вршило анализу и предлоге корективних мјера у својим извјештајима о раду.

4.3 Неблаговременост мјера за смањење броја судских спорова и припадајућих издатака

Недостатак анализа или њихово касно спровођење довеле су до неблаговременог предузимања мјера које су омогућиле понављање судских спорова по истом основу и створиле додатне издатке за Буџет Дистрикта. Неблаговремено извршење судских пресуда генерисало је и генерише додатне издатке.

Као што је већ напоменуто, одјељења и институције Дистрикта су ријетко предузимале благовремене корективне мјере усмјерене на узроке спорова. У неким случајевима анализе и корективне мјере нису ни предузете.

Непредузимање анализа и корективних мјера омогућило је покретање великог броја нових судских спорова, посебно из радних односа за исплату разлика плата и доприноса, а што је допринијело и допринијет ће новом повећању издатка за судске спорове. У посматраном периоду покренуто је укупно 103 судска спора по једном или више тужилаца, међу којима има и поновљених спорова по истом тужиоцу и основу, а окончано је нешто мало више од половине и исплаћено преко 1,3 милиона КМ из Буџета Дистрикта. У посматраном узорку девет (9) радних спорова досуђен је исплаћен дуг у износу од око 300 хиљада КМ док је око 30 хиљада КМ плаћено по основу судских трошкова и нешто преко 80 хиљада за камате. Према изјавама доступних тужилаца највећу корист у њиховим предметима имали су адвокати и судски вјештаци. Мирно рјешавање спорова по овом основу није предлагано.

Неблаговремено извршење судских одлука такође генерише додатне издатке.

Сва плаћања по изгубљеним судским пресудама врши Дирекција за финансије на основу захтјева за исплату по правоснажним пресудама достављеним од стране Правобранилаштва. Правобранилаштво и Дирекција за финансије нису успоставили праксе рада којима би се спријечила кашњења у извршавању судских пресуда, што генерише повећање трошкова затезних камата и покретање извршних поступака са новим трошковима.

5. ПРЕПОРУКЕ

Одјељења и институције Дистрикта имају утврђене праксе рада које им омогућавају постизање циљева из својих надлежности. Спровођење редовних активности одјељења и институција по прописима и успостављеним праксама рада може довести до спорова, односно оспоравања одређених права физичким и/или правним лицима и који у коначници могу завршити у парничним поступцима пред надлежним судовима. Покренути парнични поступци изискују вријеме и новац и могу указивати на постојање системских пропуста, законску недореченост или погрешно поступање када је тужба усмјерена против Дистрикта, а изгубљени судски спорови сигуран су показатељ постојања грешке и могућност да се грешка исправи како се не би понављала.

Канцеларија за ревизију је спровела истраживање с циљем да утврди у којој мјери су одјељења и институције Дистрикта ефикасне у исправљању слабости на које указују судски процеси, а што ће умањити број судских спорова и припадајућих издатака.

Налази ревизије указују да одјељења и институције Дистрикта нису довољно ефикасне у исправљању слабости, како у процјени ризика од настанка судских спорова и спровођењу превентивних активности, тако и у анализирању и спровођењу корективних мјера по покренутих споровима, исправљању погрешних пракси рада и системских пропуста по окончаним споровима и благовременој реализацији судских пресуда.

У складу са уоченим слабостима у овом поглављу презентујемо препоруке са циљем повећања ефикасности одјељења и институције и смањењем броја судских спорова и припадајућих издатака стављањем акцента на ране анализе спорних ситуација, унапређивање сопствених пракси рада и преузимање одговорности за пропусте на мјесту њиховог настанка.

Препоруке које дајемо не траже системске промјене и могу се у релативно кратком временском року примијенити.

У складу са гореизнесеним, Канцеларија за ревизију предлаже сљедеће препоруке за одјељења и институције Дистрикта, Правобранилаштво Дистрикта и Дирекцију за финансије:

Препоруке за одјељења и институције Дистрикта:

- Потребно је спроводити анализе ризика, утврдити ризичне области у којим се спорови јављају, континуирано их пратити, анализирати и предузимати мјере на унапређењу сопствених пракси рада.

Одјељења и институције Дистрикта требају анализирати све своје сегменте рада и утврдити ризичне области које генеришу спорне ситуације. Ризичне области је нужно континуирано пратити, критички анализирати сопствене поступке и уколико се утврде слабости, предузети мјере усмјерене на

унапређивање пракси рада и прописа те мјере усмјерене на одговорна лица. Предузимањем превентивних мјера требао би се смањити број спорних ситуација и број покренутих судских спорова.

- У оправданим ситуацијама размотрити могућност мирног рјешавања спорова.

Одјељења и институције Дистрикта би требале анализирати све своје спорове, критички сагледати сопствене праксе рада, те уколико се утврде сопствени пропусти, потребно је тежити мирном рјешавању спорова. Такође, у случају бројних спорова по истом основу у којима раније судске пресуде нису донијете у корист Дистрикта, потребно је размотрити могућност мирног рјешавања спорова. Мирно рјешавање спорова доприноси смањењу броја судских спорова и припадајућих издатака.

- Код покренутих спорова, а посебно код изгубљених спорова, одјељења и институције Дистрикта би требало да спроводе анализе узрока настанка спора ради утврђивања евентуалних одговорности, лоше установљених пракси рада или системских слабости те утврдити корективне мјере за утврђене слабости. Овакве анализе потребно је провести код тек покренутих судских спорова, а нарочито у случајевима када се судски спорови понављају и када се исти губе.

Уколико одјељења и институције Дистрикта нису успјеле превенирати настанак спора, у циљу унапређења пословања и спречавања будућих понављања судских спорова, по сваком покренутом судском поступку имају могућност и требали би да критички анализирају спорне ситуације и сопствене праксе те креирају и примјене корективне мјере. Анализе и корективне мјере по окончању судских поступака могу бити закашњеле с обзиром на дужину трајања.

Препоруке за одјељења и институције Дистрикта у сарадњи с Правобранилаштом:

- По окончању првостепеног поступка који није у корист Дистрикта Правобранилаштво са руководством одјељења или институције требало би да анализира потребу улагања жалбе.

С обзиром на дужину одлучивања у жалбеном поступку и финансијских импликација који настају (порасти камата и трошкова поступка) сматрамо да је неопходна боља сарадња Правобранилаштва и одјељења и институција и подизање нивоа одговорности одјељења и институција у поступку одлучивања о потреби улагања жалбе сагледавајући правне и финансијске аспекте, а нарочито у судским споровима који се по истом основу понављају.

Препорука за Правобранилаштво Дистрикта:

- Одмах по пријему правоснажних судских пресуда Правобранилаштво их с налогом за поступање треба достављати Дирекцији за финансије и одјељењима и институцијама Дистрикта на које се односе, а ради њихове благовремене реализације и смањења додатних трошкова.

Правобранилаштво треба што раније достављати Дирекцији за финансије правоснажне пресуде уз захтјев за исплату, ради осигурања благовременог извршавања судских пресуда и избјегавања

додатних трошкова, а ради унапређивања анализе и креирања и имплементације корективних мјера одјељењу или институцији на коју се односи. Како би се постигла већа ефикасност Правобранилаштво треба да унаприједи праксу прибављања рачуна од стране тужиоца и Дирекцији остави разумно вријеме унутар добровољног рока за исплату по пресуди. Правобранилаштво треба да унаприједити сарадњу са Дирекцијом за финансије у праћењу реализације изгубљених судских пресуда с циљем елиминације извршних поступака принудне наплате.

Препорука за Дирекцију за финансије Дистрикта:

- Унаприједити организацију начина праћења и плаћања по правоснажним судским пресудама с циљем боље контроле ових издатака, смањења издатака по основу затезних камата и смањења ризика за настанак извршних поступака.

Дирекција за финансије треба да унаприједи сарадњу с Правобранилаштом, да унаприједи праксе рада у реализацији судских спорова и унаприједи сопствене евиденције на начин да се из њих могу добити информације о структури издатака за судске спорове: по одговорној институцији и по њиховом основу (дуг, камата, издаци парничног поступка, други судски издаци, издаци извршног поступка, издаци нагодбе и сл.).

Тим за ревизију

Амра Илић, члан тима

Ивана Гаврић, вођа тима

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ БРОЈ 1: Запримљени предмети Правобранилаштва Дистрикта у периоду 2012–2017. година према Извјештајима о раду Правобранилаштва

Парнични предмети	Запримљено у 2012.	Тужена вриједност 2012.	Запримљено у 2013.	Тужена вриједност 2013.	Запримљено у 2014.	Тужена вриједност 2014.	Запримљено у 2015.	Тужена вриједност 2015.	Запримљено у 2016.		Тужена вриједност 2016.	Запримљено у 2017.	Тужена вриједност 2017.	Укупан број запримљених предмета (2012–2017)	Укупно тужена вриједност (2012–2017)	Просјечан број запримљених предмета по години	Просјечна годишња тужена вриједност
Тужилац Дистрикт	177	7.286.750,41	215	2.350.563,21	229	22.487.042,31	138	808.922,77	168		2.944.254,61	194	2.357.790,52	1121	38.235.323,83	186,83	6.372,9
Тужени Дистрикт	102	9.538.903,53	145	58.226.212,97	142	13.460.597,31	125	4.086.236,06	129		12.806.228,57	129	2.537.930,43	772	100.656.108,87	128,67	16.776,0
Укупно	279	16.825.653,94	360,00	60.576.776,18	371,00	35.947.639,62	263,00	4.895.158,83	297,00		15.750.483,18	323,00	4.895.720,95	1893	138.891.432,70	315,50	23.148,9

ПРИЛОГ БРОЈ 2: ПРЕГЛЕД АНАЛИЗИРАНИХ ПРЕДМЕТА

Р. б.	Тужбени захтјев	Тужена вриједност спора	Правни основ	Досуђени дуг	Трошкови затезних камата	Трошкови парничног поступка	Регресно потраживање	Укупни издаци судског спора
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	С. Б. и др. и против Дистрикта	23.800,00	исплата новчаног потраживања (по основу уговора о стипендирању)	21.500,00	0,00	2.560,00	0,00	24.060,00
2	Г. М. и др. против Дистрикта	2.400,00	исплата новчаног потраживања (по основу уговора о стипендирању)	2.400,00	404,44	976,00	0,00	3.780,44
3	Р. доо против Дистрикта	312.387,09	исплата новчаног потраживања (услуге чишћења јавних објеката)	240.000,00	1.440,00	0,00	0,00	241.440,00
4	П. И. доо против Дистрикта	114.074,00	исплата новчаног потраживања (изведени грађевински радови)	89.236,54	7.241,56	спор	0,00	96.478,10
5	М. Б. против Дистрикта	39.240,00	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	67.416,32	15.887,28	3.261,24	0,00	86.564,84
6	Љ. Т. против Дистрикта	29.631,00	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	85.148,16	29.440,64	3.900,00	0,00	118.488,80
7	Б. М. против Дистрикта	37.450,00	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	75.739,42	25.918,14	7.875,03	0,00	109.532,59
8	Д. В. и други против Дистрикта	9.614,88	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	11.472,10	4.264,13	1.237,50	0,00	16.973,73
9	И. М. и С. П. против Дистрикта	5.097,98	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	4.852,10	1.945,98	1.034,50	0,00	7.832,58
10	Ј. С. и други против Дистрикта	62.933,76	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	65.302,26	4.114,06	9.184,00	0,00	78.600,32
11	П. Р., З. Т. и И. Г. против Дистрикта	16.170,47	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	16.125,40	3.480,91	2.158,60	0,00	21.764,91
12	Ј. М. и Б. М. против Дистрикта	6.555,60	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	8.333,55	603,83	939,09	0,00	9.876,47
13	Љ. Т. и В. Г. против Дистрикта	2.337,93	радни спор (исплата разлика плата и доприноса)	2.893,90	455,99	805,44	0,00	4.155,33
14	В. М. против Дистрикта	700,00	накнада штете (пси луталице)	700,00	0,00	370,00	535,00	535,00
15	М. П. против Дистрикта	5.850,00	накнада штете (пси луталице)	2.800,00	591,17	0,00	1.710,58	1.680,59
16	М. Г. против Дистрикта	7.500,00	накнада штете (пси луталице)	3.500,00	231,10	509,70	2.012,40	2.228,40
17	З. Б. против Дистрикта	3.135,00	накнада штете (пси луталице)	2.012,00	143,50	575,00	1.365,25	1.365,25
18	И. И. против Дистрикта	4.000,00	накнада штете (пси луталице)	3.700,00	325,43	1.050,00	2.537,70	2.537,73
19	Р. Р. против Дистрикта	1.291,00	накнада штете (пси луталице)	650,71	61,62	510,67	611,50	611,50
20	ЈПК д.о.о. против Дистрикта	25.832,22	новчано потраживање (комуналне услуге)	25.736,89	6.839,80	2.487,20	0,00	35.063,89
21	Х д.о.о. против Дистрикта	15.468,20	исплата новчаног потраживања (изведени грађевински радови)	15.468,20	12.754,29	2.700,00	0,00	30.922,49
	УКУПНО	725.469,13 КМ		744.987,55 КМ	116.143,87 КМ	42.133,97 КМ	8.772,43 КМ	894.492,96 КМ
		4/2		4/8	5/8	6/8	7/8	
		102,69%		83,29%	12,98%	4,71%	0,98%	100%

1.	С. Б. и други против Дистрикта					
Број тужилаца	18	Предмет Правобранилаштва број:	П-30/16	од	29. 1. 2016. године	
Правни основ:	Исплата новчаног потраживања		По основу уговора о стипендирању			
Спор окончан:	Судском нагодбом	број	96 0 П 094973 16 П	од	30. 9. 2016. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	13980/16				
Кратки опис предмета: Тужиоци су као стипендисти са Дистриктом (Одјељење за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ) као даваоцем стипендије потписали уговоре о стипендирању. По завршетку академске 2014/2015. године тужиоци су стекли статус апсолвената. Закључком Владе Дистрикта, број: 02-000087/15 од 31. марта 2015. године обустављена је исплата стипендија свим редовним студентима који имају статус апсолвената од 1. јануара 2015. године. Закључком Владе уговори нису раскинути, тужиоци су се усмено обраћали надлежним у Одјељењу, након чега су поднијели тужбу против Дистрикта те покренули парнични поступак.						
Превентивне мјере: Спор је окончан судском нагодбом, према документацији на основу договора на рочишту и на основу остварене комуникације са адвокатом тужилаца. За склапање нагодбе Правобранилаштво је тражило и добило сагласност градоначелника.						
За изјашњење на наводе тужбе Правобранилаштво је упутило осим дописа и ургенцију.						
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву судских спорова по основу изгубљених спорова исплате новчаних потраживања према уговорима о стипендирању. Нису документоване писане анализе. Предузете корективне мјере: током 2017. године, на предлог Одјељења Влада Дистрикта је донијела Одлуку о одобравању исплате стипендија апсолвентима, како би се спријечило понављање судских спорова по овом основу.						
Извршење: У судској нагодби је наведен рачун за плаћање. Деведесет осам (98) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (82 отварање налога и 16 реализација).						

2.	Г. М. и други против Дистрикта					
Број тужилаца	4	Предмет Правобранилаштва број:	П-104/16	од	29. 1. 2016. год.	
Правни основ:	Исплата новчаног потраживања		По основу уговора о стипендирању			
Спор окончан:	пресудом Основног суда БД	број	96 0 Мал 094462 16 Мал	од	17. 3. 2017.г	
	пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Мал 094462 17 Гж	од	21. 8. 2017.г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	8323/17				
Кратки опис предмета: Тужиоци су као стипендисти са Дистриктом (Одјељење за образовање Владе Брчко дистрикта БиХ) као даваоцем стипендије потписали уговоре о стипендирању. По завршетку академске 2014/2015. године тужиоци су стекли статус апсолвената. Закључком Владе Дистрикта, број: 02-000087/15 од 31. марта 2015. године обустављена је исплата стипендија свим редовним студентима који имају статус апсолвената од 1. јануара 2015. године. Закључком Владе уговори нису раскинути, тужиоци су се усмено обраћали надлежним у Одјељењу, након чега су поднијели тужбу против Дистрикта. Спор						

<p>окончан судском пресудом. Првостепена пресуда је изречена у корист тужиоца, на шта је уложена жалба од стране Правобранилаштва, која је другостепеном пресудом одбијена.</p>
<p>Превентивне мјере: Нема писаних анализа, нема документације о покушају мирног рјешавања спора. Поред наведеног, жалба уложена након већ склопљене судске нагодбе по тужби са истим основом.</p>
<p>Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву судских спорова по основу изгубљених спорова исплате новчаних потраживања према уговорима о стипендирању. Нису документоване писане анализе. Предузете корективне мјере: током 2017. године, на предлог Одјељења Влада Дистрикта је донијела Одлуку о одобравању исплате стипендија апсолвентима, како би се спријечило понављање судских спорова по овом основу.</p>
<p>Извршење: У захтјеву за плаћање наведен је податак да је рок за добровољно плаћање петнаест (15) дана од дана правоснажности пресуде, али није наведен датум правоснажности. Правобранилаштву су била потребна три (3) дана од пријема захтјева странке да упути Дирекцији захтјев за плаћање. Четрнаест (14) дана је било потребно за реализацију захтјева за плаћање од његовог пријема (9 отварање налога и 5 реализација) уз напомену на налогу „недостајућа средства“.</p>

3.	Р. д.о.о. против Дистрикта				
Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:	П-231/14	од	3. 11. 2014. и поднесак од 17. 12. 2014. год.
Правни основ:	Исплата новчаног потраживања		Услуге чишћења јавних објеката		
Спор окончан:	Судском нагодбом	број	96 0 П 080327 14 П	од	21.10.2015 .г
Предмет Дирекције за финансије		КУД	11344/15		
Кратки опис предмета: Тужилац је ради наплате дуга за извршене а неисплаћене услуге чишћења и одржавања чистоће у објектима Владе Дистрикта – школским објектима поднио тужбу против Дистрикта (Одјељење за образовање). У изјашњењу на тужбени захтјев, на основу документације, Одјељење за образовање је изнијело да је тужбени захтјев тужиоца неоснован.					
Превентивне мјере: Спор је окончан судском нагодбом, према документацији на основу договора постигнутог на састанку представника тужиоца и представника Дистрикта. За склапање нагодбе Правобранилаштво је тражило и добило сагласност градоначелника (по одржаној сједници Владе Дистрикта).					
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова. Нису документоване писане анализе. Корективне мјере: Према изјави одговорног лица, Одјељење је уложило напоре како би измијенило тендерску документацију за услуге чишћења а како се не би поновио наведени спор.					
Извршење: Рок за добровољно плаћање је двадесет (20) дана. У судској нагодби није наведен рачун за плаћање, у предмету нема захтјева тужиоца са рачуном за исплату. Четрдесет пет (45) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (38 отварање налога и 7 реализација). Због кашњења у реализацији нагодбе, плаћене су камате за прекорачење добровољног рока.					

4.	П. И. д.о.о. против Дистрикта
-----------	--------------------------------------

Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:	П-195/15	од	13. 11. 2015. год.
Правни основ:	Исплата новчаног потраживања		Изведени радови		
Спор окончан:	пресудом Основног суда БД	број	96 0 П 090389 15 П	од	19. 4. 2017. г.
	пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 090389 17 Гж	од	14. 11. 2017. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	10/18			
Кратки опис предмета: Тужилац је на име дуга за радове изведене по уговору и за изведене додатне радове који нису уговорени поднио тужбу против Дистрикта. Првостепена пресуда је изречена у корист тужиоца. Правобранилаштво је од Одјељења за Комуналне послове тражило изјашњење на првостепену пресуду како би се одлучило о потреби улагања жалбе. Одјељење је одлуку о потреби улагања жалбе делегирало Правобранилаштву. Након уложене жалбе и Правобранилаштва и тужиоца, другостепеном пресудом жалба Дистрикта је дјелимично усвојена по питању датума од којег се рачуна обрачун затезних камата (обрачун камата се смањило за 911 дана), док се по питању накнаде трошкова које Дистрикт треба уплатити тужиоцу поступак вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.					
Превентивне мјере: За накнадне радове Одјељење је покренуло преговарачки поступак, али извођач радова није хтио преговарати – претпоставка Одјељења је да је извођач био незадовољан процјенама количина и цијена које је дефинисало Одјељење за комуналне послове. Спор се није покушао ријешити судском нагодбом.					
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова. Нису документоване писане анализе. Према изјави одговорног лица, Одјељење у случају понављања сличне ситуације (описне као „некоректно и непословно понашање извођача радова“) нема утврђене превентивне механизме.					
Извршење: У захтјеву за плаћање наведен је податак да је рок за добровољно плаћање тридесет (30) дана од дана правоснажности првостепене пресуде, али није наведен датум правоснажности. У предмету нема захтјева тужиоца са рачуном за исплату. Седам (7) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (4 отварање налога и 3 реализација).					

5.	М. Б. против Дистрикта				
Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:	П-176/14	од	28. 8. 2014. год.
Правни основ:	Радни спор	Исплата разлика плата и доприноса- дио неисплаћених плата			
Спор окончан:	пресудом Основног суда БД	број	96 0 П 079770 14 П	од	8. 10. 2015. г.
	пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 079770 16 Гж	од	6. 5. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	4997/16			
Кратки опис предмета: Тужилац је на име дијела неисплаћених плата и доприноса, као руководиоца Комисије за хартије од вриједности, поднио тужбу против Дистрикта. Плате руководиоца Комисије одређене су Законом о хартијама од вриједности, а од 2010. године одобраване су у буџету Дистрикта и исплаћиване у складу са писмом супервизора за Дистрикт (у нижем износу). Сматрајући се оштећеним, тужилац је покренуо спор против Дистрикта. Првостепеном пресудом одбијен је тужбени захтјев, док је у другостепеном поступку Суд одлучио у корист тужиоца.					
Превентивне мјере:					

Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.
<p>Анализе и корективне мјере</p> <p>Комисија има архиву изгубљених судских спорова, с обзиром да је спорове против Дистрикта покренуло руководство Комисије.</p> <p>Писану анализу са предлозима корективних мјера извршило је Правобранилаштво и доставило Скупштини, градоначелнику и Комисији за хартије од вриједности Дистрикта.</p> <p>Тужбом је обухваћен период јул 2011 – децембар 2014. Од 2016. године плате се исплаћују у складу са пресудама, а на основу важећег Закона о хартијама од вриједности. За споран период јануар 2015. – децембар 2015. покренут је нови судски спор.</p>
<p>Извршење:</p> <p>У захтјеву за плаћање није наведен рок за добровољно плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од три (3) дана. Четрнаест (14) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (9 отварање налога и 5 реализација).</p>

6.	Љ. Т. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:	П-56/13	од	26. 2. 2013. год.	
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса – дио неисплаћених плата			
Спор окончан:	пресудом Основног суда БД	број	96 0 Рс 057202 13 Рс	од	22. 7. 2015. г.	
	пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 057202 15 Рсж	од	18. 2. 2016. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	4997/16				
<p>Кратки опис предмета:</p> <p>Тужилац је на име дијела неисплаћених плата и доприноса, као један од руководиоца Комисије за хартије од вриједности, поднио тужбу против Дистрикта. Плате руководиоца Комисије одређене су Законом о хартијама од вриједности, а од 2010. године одобраване су у буџету Дистрикта и исплаћиване у складу са писмом супервизора за Дистрикт (у нижем износу). Сматрајући се оштећеним, тужилац је покренуо спор против Дистрикта. Првостепеном пресудом одбијен је тужбени захтјев, док је у другостепеном поступку Суд одлучио у корист тужиоца.</p>						
<p>Превентивне мјере:</p> <p>Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.</p>						
<p>Анализе и корективне мјере</p> <p>Комисија има архиву изгубљених судских спорова, с обзиром да је спорове против Дистрикта покренуло руководство Комисије.</p> <p>Писану анализу с предлозима корективних мјера извршило је Правобранилаштво и доставило Скупштини, градоначелнику и Комисији за хартије од вриједности Дистрикта.</p> <p>Тужбом је обухваћен период јануар 2010 – мај 2015. године.</p>						
<p>Извршење:</p> <p>У захтјеву за плаћање није наведен рок за добровољно плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од два (2) дана. Деведесет пет (95) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (90 отварање налога и 5 реализација).</p>						

7.	Б. М. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:	П-55/13	од	26. 2. 2013. год.	
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса – дио неисплаћених плата			
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 Рс 053749 12 Рс	од	2. 10. 2014. г.	

	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 053749 15 Рсж	од	26. 2. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД по ревизији	број	96 0 Рс 053749 15 Рев	од	28. 1. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	4999/16		
Кратки опис предмета: Тужилац је на име дијела неисплаћених плата и доприноса, као један од руководилаца Комисије за хартије од вриједности, поднио тужбу против Дистрикта. Плате руководилаца Комисије одређене су Законом о хартијама од вриједности, а од 2010. године одобраване су у буџету Дистрикта и исплаћиване у складу са писмом супервизора за Дистрикт (у нижем износу). Сматрајући се оштећеним, тужилац је покренуо спор против Дистрикта. Првостепеном пресудом пресуђено је у корист Дистрикта, Правобранилаштво улаже жалбу која се у другостепеном поступку усваја, на шта тужилац користи ванредни правни лијек и у поступку ревизије на другостепени поступак Суд је одлучио у корист тужиоца.					
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.					
Анализе и корективне мјере Комисија има архиву изгубљених судских спорова, с обзиром да је спорове против Дистрикта покренуло руководство Комисије. Писану анализу са предлозима корективних мјера извршило је Правобранилаштво и доставило Скупштини, градоначелнику и Комисији за хартије од вриједности Дистрикта. Тужбом је обухваћен период јануар 2010 – децембар 2013. године. За споран период јануар 2014 – децембар 2015. покренут је нови судски спор који је у Правобранилаштву запримљен 9. 1. 2017. године под бројем: П-2/17. Првостепени поступак је ријешен Пресудом Основног суда, број: 96 0 П 101288 16 П од 1. фебруара 2018. године у корист тужиоца. На изречену пресуду, Правобранилаштво је уложило жалбу чије рјешавање није окончано до краја ревизије.					
Извршење: У захтјеву за плаћање је наведен рок од тридесет (30) дана од пријема пресуде за добровољно плаћање (пријемни штамбил гласи на 18. 2. 2016, те је добровољни рок за плаћање 19. 3. 2016. г.). По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од пет (5) дана. 110 дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (105 отварање налога и 5 реализација). Пресуда је извршена осамдесет седам (87) дана по истеку добровољног рока за плаћање. Тужилац је, због кашњења у плаћању, поднио суду предлог за дозволу извршења на који је суд издао рјешење број: 96 0 И 097261 16 И од 17. октобра 2017. г. Правобранилаштво је уложило приговор, јер је током спровођења поступка Дистрикт добровољно испунио новчану обавезу. Коначни исход поступка је Рјешење суда, број: 96 0 И 097261 18 Гж од 25. маја 2018.г. по којем Дистрикт треба да исплати тужиоцу, одн. тражиоцу извршења судске трошкове. Исплата није окончана током прикупљања података (20. 6. 2018.).					

8. Д. В. и други против Дистрикта					
Број тужилаца	2	Предмет Правобранилаштва број:	П-63/13	од	1. 3. 2013. год.
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса		
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 Рс 058048 13 Рс	од	16. 1. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 058048 15 Рсж	од	14. 10. 2015. г.

Пресудом Апелационог суда БД по ревизији	број	96 0 Рс 058048 16 Рев	од	2. 3. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	1816/16		
Кратки опис предмета: Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, ЈУ Обданиште и забавиште „Наша дјеца“ између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 2010–2011. година до одласка у пензију, позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта. Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је одбијена, уложен је ванредни правни лијек – ревизија поступка, која је одбачена као недопуштена.				
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.				
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.				
Извршење: У захтјеву за плаћање наведен рок од осам (8) дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од двадесет седам (27) дана. Шездесет пет (65) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (58 отварање налога и 7 реализација). ПИО доприноси су уплаћени кумулативно, једнократном уплатом, те према интервјуу са одговорним лицима у Дирекцији овакве уплате, без додатне документације не омогућавају аналитичку разраду и разграничење, те нису укључене у радни стаж радника, односно не увећавају основицу за ПИО.				

9. И. М. и С. П. и други против Дистрикта					
Број тужилаца	2	Предмет Правобранилаштва број:	П-195/13	од	29. 8. 2013. год.
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса		
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 П 067331 13 П	од	6. 10. 2014. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 067331 13 Гж	од	6. 2. 2015. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	1029/15			
Кратки опис предмета: Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, ЈУ Друга основна школа између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 2010–2011. година до одласка у пензију, позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта. Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је одбијена.					
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.					
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.					
Извршење:					

У захтјеву за плаћање наведен рок од осам (8) дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од два (2) дана. Шерст (6) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (4 отварање налога и 2 реализација).

10. Ј. С. и други против Дистрикта						
Број тужилаца	8	Предмет Правобранилаштва број:	П-60/13	од	27. 2. 2013. год.	
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса			
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 Рс 057982 13 Рс	од	7. 3. 2014. г.	
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 057982 14 Рсж	од	6. 8. 2014. г.	
	Пресудом Апелационог суда БД по ревизији	број	96 0 Рс 057982 14 Рев	од	10. 2. 2015. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	8581/14				
Кратки опис предмета: Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 1. 2. 2010 – 31. 7. 2013. година, позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта. Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је одбијена, уложена је ревизија поступка, која је одбачена као недозвољена.						
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.						
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.						
Извршење: У захтјеву за плаћање наведен рок од осам (8) дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од деветнаест (19) дана. Шест (6) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (2 отварање налога и 4 реализација).						

11. П. Р., З. Т. и И. Г. против Дистрикта						
Број тужилаца	3	Предмет Правобранилаштва број:	П-45/14	од	28. 2. 2014. год.	
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса			
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 Рс 076370 14 Рс	од	28. 1. 2015. г.	
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 076370 15 Рсж	од	7. 7. 2015. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	11341/15				
Кратки опис предмета: Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 17. 3. 2013 – 31. 8. 2014, 1. 2. 2011 – 30. 11. 2013, односно 1. 2. 2011 – 30. 7. 2013. године (позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта). Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је дјелимично усвојена у дијелу смањења судских трошкова за укупно 407,40 КМ.						

<p>Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.</p>
<p>Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.</p>
<p>Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од осам (8) дана. 136 дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (129 отварање налога и 7 реализација).</p>

12.	Ј.М. и Б.М. против Дистрикта					
Број тужилаца	2	Предмет број:	Правобранилаштва	П-246/14	од	17. 11. 2014. год.
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса			
Спор окончан:	Пресудом суда БД	Основног број	96 0 П 083641 14 П		од	22. 9. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 083641 15 Гж		од	16. 12. 2015. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	1811/16			
<p>Кратки опис предмета: Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 1. 10. 2013 – 20. 4. 2015, односно 1. 8. 2013 – 30. 4. 2015. године (позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта). Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је дјелимично усвојена у дијелу смањења дуга због застаре потраживања за укупно 717,97 КМ и трошкова поступка за 103,62 КМ.</p>						
<p>Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.</p>						
<p>Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.</p>						
<p>Извршење: У захтјеву за плаћање наведен рок од 8 дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 1 дана. Шездесет пет (65) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (58 отварање налога и 7 реализација).</p>						
Напомена: Тужилац Б. М. водила је поновљени спор, иста се налази и у предмету под р. б. 10.						

13.	Ј. М. и Б. М. против Дистрикта					
Број тужилаца	2	Предмет број:	Правобранилаштва	П-9/15	од	9. 1. 2015. год.
Правни основ:	Радни спор		Исплата разлика плата и доприноса			
Спор окончан:	Пресудом суда БД	Основног број	96 0 Рс 084926 14 Рс		од	26. 8. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Рс 084926 15 Рсж		од	25. 5. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	1811/16			
Кратки опис предмета:						

<p>Тужиоци су на име разлике у плати и ПИО доприноса, као радници Владе Дистрикта, Одјељења за образовање, између платног разреда VII1 и VII6, поднијели тужбу против Дистрикта за период 1. 10. 2013 – 8. 2. 2014, односно 1. 4. 2014 – 13. 11. 2014. године, позивајући се на начело забране дискриминације по основу Закона о државној служби у органима управе Дистрикта. Првостепеном пресудом прихваћен је тужбени захтјев, Правобранилаштво је уложило жалбу на пресуду, у другостепеном поступку жалба Дистрикта је одбијена.</p>
<p>Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.</p>
<p>Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова по овом основу. Нема података о писаној анализи са предлозима корективних мјера.</p>
<p>Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 11 дана. Двадесет девет (29) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (19 отварање налога и 10 реализација).</p>

14.	В. М. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет	Правобранилаштва	П-1/17	од	4. 1. 2017. год.
		број:				
Правни основ:	Накнада штете			Пси луталице		
Спор окончан:	Судска нагодба	број	96 0 Мал 100152 16 П	од	31. 5. 2017. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	5582/17				
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада пса луталице задобио лаку тјелесну повреду и претрпио страх.						
Превентивне мјере: Спор је окончан судском нагодбом.						
Анализе и корективне мјере Писане анализе са предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.						
Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 3 дана. Десет (10) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (6 отварање налога и 4 реализација).						
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Тражена добровољна исплата половине трошкова од ЈП Комуналног која је реализована у року од 7 дана.						

15.	М. П. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет	Правобранилаштва	П-44/14	од	28. 2. 2014. год.
		број:				
Правни основ:	Накнада штете			Пси луталице		
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 Мал 076236 14 П	од	29. 1. 2015. г.	
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 076236 15 Гж	од	23. 9. 2015. г.	
Предмет Дирекције за финансије	КУД	12415/15				
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада паса луталица на стадо оваца претрпео штету. Првостепеном пресудом одлучено је да Дистрикт плати дуг и затезне камате, док свака страна						

сноси трошкове поступка. Тужени и тужилац поднијели жалбе. Другостепеном пресудом су жалбе одбијене.
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем
Анализе и корективне мјере Писане анализе са предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.
Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 1 дана. Седамдесет четири (74) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (64 отварање налога и 10 реализација).
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Тужба Правобранилаштва број: П-48/16 од 19. 2. 2016. године окончана Првостепеном пресудом број: 96 0 Мал 095647 16 Мал од 29. 11. 2016. године у корист Дистрикта и реализовано 17. 3, односно 3. 4. 2017. године

16.	М. Г. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет	Правобранилаштва	П-51/14	од	5. 3. 2014. год.
		број:				
Правни основ:	Накнада штете			Пси луталице		
Спор окончан:	Пресудом	Основног	број	96 0 П 076656 14 П	од	23. 6. 2015. г.
	суда БД					
	Пресудом		број	96 0 П 076656 15 Гж	од	21. 10. 2015. г.
	Апелационог	суда БД				
Предмет	Дирекције за финансије	КУД	12422/15			
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада пса луталице задобио лаку тјелесну повреду и физичке болове, умањење животне активности и претрпио страх. Првостепена пресуда досуђена на штету Дистрикта, Правобранилаштво уложило жалбу. Другостепеном пресудом жалба одбијена.						
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.						
Анализе и корективне мјере Писане анализе са предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.						
Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 4 дана. Четрдесет два (42) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (31 отварање налога и 11 реализација).						
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Тужба Правобранилаштва број: П-69/16 од 29. 2. 2016. године окончана Првостепеном пресудом број: 96 0 Мал 095958 16 Мал од 17. 11. 2016. године у корист Дистрикта, жалба туженог, другостепеном пресудом одбијена број: 96 0 Мал 095958 17 Гж од 17. 3. 2017 и реализовано 31. 3. 2017. године						

17.	З. Б. против Дистрикта					
Број тужилаца	1	Предмет	Правобранилаштва	П-99/15	од	25. 5. 2015. год.
		број:				
Правни основ:	Накнада штете			Пси луталице		

Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 П 088221 15 П	од	5. 11. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 088221 16 Гж	од	13. 5. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	5478/16		
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада паса луталица на стадо оваца претрпео штету. Првостепена пресуда досуђена на штету Дистрикта, Правобранилаштво уложило жалбу. Другостепеном пресудом жалба одбијена.					
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.					
Анализе и корективне мјере Писане анализе са предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.					
Извршење: У захтјеву за плаћање наведен је податак да је рок за добровољно плаћање 30 дана од дана правоснажности првостепене пресуде, али није наведен датум правоснажности. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 1 дана. 22 дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (12 отварање налога и 10 реализација).					
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Тужба Правобранилаштва број: П-225/16 од 6. 10. 2016. године окончана Првостепеном пресудом број: 96 0 Мал 099908 16 Мал од 21. 2. 2017. године у корист Дистрикта и реализовано 21. 4. 2017. године.					

18.	И. И. против Дистрикта				
Број тужилаца	1	Предмет	Правобранилаштва	П-274/12	од 13. 12. 2012. год.
		број:			
Правни основ:	Накнада штете		Пси луталице		
Спор окончан:	Пресудом Основног суда БД	број	96 0 П 052935 12 П	од	5. 9. 2013.г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 052935 13 Гж	од	27. 2. 2014. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	6278/14		
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада пса луталица претрпео физичке болове и страх. Првостепена пресуда досуђена на штету Дистрикта, Правобранилаштво уложило жалбу. Другостепеном пресудом жалба одбијена.					
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.					
Анализе и корективне мјере Писане анализе с предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.					
Извршење: У захтјеву за плаћање наведен је рок од 8 дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 4 дана. Деведесет три (93) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (91 отварање налога и 2 реализација) уз напомену да су средства недостајућа.					
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Тужба Правобранилаштва број П-228/14 од 29. 10. 2014. године окончана првостепеном пресудом број: 96 0 Мал 083114 14 Мал од 27. 14. 2015.године у корист Дистрикта, на коју је тужени уложио жалбу и иста					

је одбијена другостепеном пресудом (број: 96 0 Мал 083114 15 Гж од 21. 1. 2016. године) и реализовано 7. 3. 2016. године

19. Р. Р. против Дистрикта						
Број тужилаца	1	Предмет број:	Правобранилаштва	П-48/15	од	11. 3. 2015. год.
Правни основ:	Накнада штете		Пси луталице			
Спор окончан:	Пресудом суда БД	Основног број	96 0 П 086939 15 П		од	26. 4. 2016. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 П 086939 16 Гж		од	14. 10. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	68/17				
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта јер је због напада паса луталица на стадо оваца претрпео штету. Првостепена пресуда досуђена на штету Дистрикта, Правобранилаштво уложило жалбу. Другостепеном пресудом жалба одбијена.						
Превентивне мјере: Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.						
Анализе и корективне мјере Писане анализе са предлозима корективних мјера врши Правобранилаштво у оквиру годишњих извјештаја о раду.						
Извршење: У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 6 дана. Шездесет пет (65) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (57 отварање налога и 8 реализација).						
Регресно потраживање половине укупних трошкова (дуг, судски трошкови, камата): Опомена пред подношење тужбе бр. П-6/17 од 1. 2. 2017. реализовано 2. 2. 2017. године.						

20. ЈПК д.о.о. против Дистрикта						
Број тужилаца	1	Предмет број:	Правобранилаштва	П-105/13	од	22. 5. 2013. год.
Правни основ:	Новчано потраживање		Комуналне услуге			
Спор окончан:	Пресудом суда БД	Основног број	96 0 Ип 050658 13 Пс		од	5. 11. 2014. г.
Предмет Дирекције за финансије	КУД	778/15				
Кратки опис предмета: Тужилац је поднио тужбу против Дистрикта (предлог дозволе за извршење) ради исплате дуга на име утрошка електричне енергије. Суд је рјешењем дозволио извршење у корист тужиоца. Правобранилаштво је уложило приговор. Апелациони суд је по приговору донио рјешење којим се предлог за извршење сматра тужбом те одредио да се предмет достави Основном суду на поступање по одредбама парничног поступка и да се извршење одгађа до правоснажне одлуке парничног суда. Парнични поступак је окончан првостепеном пресудом досуђеном на штету Дистрикта.						
Превентивне мјере: По питању пресуда које се односе на исплату трошкова за извршене комуналне услуге, Одјељење за образовање је у јануару 2011. године извршило сравнавања стања дуговања према ЈПК те сачинило записник о истом по којем је извршено плаћање рачуна за које је утврђено да нису били плаћени.						
Анализе и корективне мјере Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова. Нису документоване писане анализе.						

Корективне мјере се спроводе, односно шеф Одјељења за образовање је 25. 5. 2017. године именовоа комисију са задатком сравнавања стања дуговања према ЈПК. Наведено упућује на то да је Одјељење за образовање појачало одговорност крајњих корисника за уредно и благовремено достављање рачуна са извршене комуналне услуге како се спорови по овом питању не би понављали.

Извршење:

У захтјеву за плаћање није наведен рок за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 4 дана. Тринаест (13) дана је било потребно за плаћање по судској нагодби (12 отварање налога и 1 реализација).

21. X. д.о.о. против Дистрикта						
Број тужилаца	1	Предмет Правобранилаштва број:		П-1/13	од	3. 1. 2013. год.
Правни основ:	Исплата новчаног потраживања		Изведени радови			
Спор окончан:	Пресудом суда БД	Основног број	96 0 Пс 052451 12 Пс		од	26. 5. 2015. г.
	Пресудом Апелационог суда БД	број	96 0 Пс 052451 15 Пж		од	27. 5. 2016. г.
Предмет Дирекције за финансије		КУД	5475/16			
Кратки опис предмета:						
Тужилац је на име дуга за изведене додатне радове који нису уговорени, а изведени су уз сагласност туженика поднио тужбу против Дистрикта за повраћај ствари или исплату износа. Првостепена пресуда је изречена у корист тужиоца. Уложена жалба Правобранилаштва, другостепеном пресудом се одбија.						
Превентивне мјере:						
Нема писане документације о покушајима рјешавања спора мирним путем.						
Анализе и корективне мјере						
Одјељење нема архиву изгубљених судских спорова.						
Нису документоване писане анализе ние корективне мјере.						
Извршење:						
У захтјеву за плаћање наведен је рок од 8 дана за плаћање. По примљеном захтјеву тужиоца са рачуном за исплату, Правобранилаштво је упутило Дирекцији захтјев у року од 4 дана. Није утврђен тачан број дана за отварање налога, за реализацију је био потребан 1 дан.						

ПРИЛОГ 3: Трајање поступка

	Предмет	Датум подношења тужбе	Датум запримања тужбе у ПБ	Датум склапања судске нагодбе	Датум окончања првостепеног поступка	Датум окончања другостепеног поступка	Датум исплате	До пријема тужбе (3-2)	Трајање нагодбе (4-3)	Трајање првостепеног поступка (5-3)	Трајање другостепеног поступка (6-5)	Од пријема тужбе до краја судског поступка	Од пријема тужбе до окончања исплате (8-3)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	П-30/16	19.1.2016	29.1.2016	30.9.2016.			16.1.2017.	10	245			245	353
2	П-104/16	23.3.2016	25.4.2016		17.3.2017.	21.8.2017.	25.9.2017.	33		326	157	483	518
3	П-231/14	8.8.2014	3.11.2014	21.10.2015.			7.12.2015.	87	352			352	399
4	П-195/15	18.5.2015	13.11.2015		19.4.2017.	14.11.2017	18.1.2018.	179		523	209	732	797
5	П-176/14	18.7.2014	28.8.2014		8.10.2015.	6.5.2016.	14.6.2016.	41		406	211	617	656
6	П-56/13	31.1.2013	26.2.2013		22.7.2015.	18.2.2016.	14.6.2016.	26		876	211	1087	1204
7	П-55/13	30.1.2013	26.2.2013		2.10.2014.	28.1.2016.	14.6.2016.	27		583	483	1066	1204
8	П-63/13	11.2.2013	1.3.2013		16.1.2015.	14.10.2015.	24.3.2016.	18		686	271	957	1119
9	П-195/13	1.8.2013	29.8.2013		6.10.2014.	6.2.2015.	25.2.2015.	28		403	123	526	545
10	П-60/13	30.1.2013	27.2.2013		7.3.2014.	6.8.2014.	16.9.2014.	28		373	152	525	566
11	П-45/14	28.1.2014	28.2.2014		28.1.2015.	7.7.2015.	7.12.2015.	31		334	160	494	647
12	П-246/14	11.11.2014	17.11.2014		22.9.2015.	16.12.2015.	24.3.2016.	6		309	85	394	493
13	П-9/15	16.12.2014	9.1.2015		26.8.2015.	25.5.2016.	13.7.2016.	24		229	273	502	551
14	П-1/17	20.10.2016	4.1.2017	31.5.2017.			23.6.2017.	76	147			147	170
15	П-44/14	28.1.2014	28.2.2014		29.1.2015.	23.9.2015.	21.12.2015.	31		335	237	572	661
16	П-51/14	31.1.2014	5.3.2014		23.6.2015.	21.10.2015.	22.12.2015.	33		475	120	595	657
17	П-99/15	21.4.2015	25.5.2015		5.11.2015.	13.5.2016.	8.7.2016.	34		164	190	354	410
18	П-274/12	13.12.2012	13.12.2012		5.9.2013.	27.2.2014.	25.6.2014.	0		266	175	441	559
19	П-48/15	3.3.2015	11.3.2015		26.4.2016.	14.10.2016.	25.1.2017.	8		412	171	583	686
20	П-105/13	27.9.2012	22.5.2013		5.11.2014.		19.2.2015.	237		532			638
21	П-1/13	29.11.2012	3.1.2013		26.5.2015.	27.5.2016.	14.6.2016.	35		873	367	1240	1258
							Просјек	47,24	248,00	450,28	211,47	595,60	671,00
							Мин.	0	147	164	85	147	170
							Макс.	237	352	876	483	1240	1258